

03 kp. Tammany, Pa.
 04 kp. Clinton, Ind.
 105 kp. Lewiston, Me.
 106 kp. Maryville, Ill.
 107 kp. Coal Dale, Pa.
 108 kp. Carnegie, Pa.
 109 kp. Ambridge, Pa.
 110 kp. Centralia, Pa.
 111 kp. Orange, Min.
 112 kp. Plover, Ill.
 113 kp. Burlington, N.J.
 114 kp. Athol, Mass.
 115 kp. Du Bois, Pa.
 116 kp. Detroit, Mich.
 117 kp. East Pittsburg, Pa.
 118 kp. Sugar Notch, Pa.
 119 kp. Milwaukee, Wis.
 120 kp. Valparaiso, Ind.
 121 kp. Beckmeyer, Ill.
 122 kp. Exeter, N.H.
 123 Aurora, Ill.
 125 kp. Bridgeville, Pa.
 126 kp. Chicago Heights, Ill.

A Centro Viršinskių
 IUS
 124-th St., New York, N.Y.
 Gen'l Del. New York, N.Y.
 24 Grand St., Brooklyn, N.Y.
 Buren St. Passaic, N.J.
 SEKRETORIUS
 E. Broad St., Hazleton, Pa.
 TITAIŠYMAS.
 io pranešime «Mūsų mokytojai
 anešū visiems draugams
 tų priklausančių «L. mokytojų
 du jokių raštų.
 us per klaidą padavė
 St.
 umeratą «Revoliucijai
 aus siųskite pinigų»

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!
Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Laikraštis
LEITUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 34. Philadelphia, Pa. 20 d. Rugpjūčio, [August] 1909 m. Met. V.

Kapitalistiškos Reformos.

Tarifos klausimas, kuris tiek daug darė triukšmo Jungtinių Valstybių buržuazijos laikraštijoj—jau išrištas. Paskutinė teisdyrystės įstancija—senatas perleido ir prezidentas Taft'as savo pasirašymu patvirtino, padarydamas kapitalistų įnešimą įstatymu.

Tas pats Taft'as, turbūt norėdamas pasirodyt «štai kokiam aš geras žmogus», «kaip labai man rupi visuomenės gervė» prieš neseniai buvo «priešingu» ir grumojo net savo atmetimu. Galima buvo seniai jau permatyti, kad Taftas, kaip kapitalistas kitaip ir nepasielgs, kaip pasielgė, kad jo besipriešinimas Aldrich «tarifos biliumi» buvo tik nuduota komedija. Taftui ir jo sėbram republikonams rupėjo ne pataišymas tarifos pamatų, ne pamažinimas jos sunkinybės, kuri alegia Jungtinių valstybių visuomenę, tačiau gelbėjimas republikonų partijos vardo, kuris visuomenei pasirodė perdaug suterštas republikonų viešpatavimo purvais. Gudria malverciacija su apkapojimu maito mokesčių ant keleto daiktų, mat, norėta nuramint rinkikus, kurie atvirai pradėjo murmėti prieš republikonus.

Jeigu prezidentas Taft'as būtų pamislijęs apie visuomenę, o ne vien apie kapitalistų naudą, be abejo, būtų turėjęs išizadėti tos savo partijos, kuri užkėlė jį ant prezidento kėdės. Tafto pasielgimas, tai pasibiaurėtina demagogija.

Dabar po atlošimui per republikonus komedijos su tari-

fos su reformavimu, galime jau plačiau apie tai pakalbėti.

Tarifos reformų Jungtinės Valstybės nuo seniai reikalauja ir tas reformas republikonai žadėjo įvykdyti; prieš rinkimus prezidento, jie tas reformas rodė labai gražiose spalvose. Optimistiška visuomenė įtikėjo. Iš priežasties abelno kriziaus ir bedarbių tokiems republikonų žadėjimams įtikėjo netik kas, bet net ir organizuotas proletarijatas, net tas griebėsi už ideologijos, kuri netik kad nieko bendro su proletarijato klesinės kovos taktika neturi, bet dagi tai taktikai yra griežtai priešinga. Tos ideologijos apsirėškimas galėjome pastebėti nekartą tarpe organizuotų darbininkų, kurie kreipėsi į Washingtoną su peticijomis ir deputacijomis maldaudami pakėlimo muitinių mokesčių ant šio kiekio bei tokio išdarbio. Pavyzdžiui Pittsburgh'o geležies liejinyčių, Ohio valstybės fabriky, audėjai iš šiaurinių valstybių ir net spaustuvių darbininkai iš New Yorko Washingtono kapitoliaus priangijje maldavę politikierių, kad tie uždarytų vartus įvežimui išdarbių iš užsienių.

Tie maldaujantieji darbininkai visai nesusiprato, kad tuomi maldavimu ir reikalavimu jieško gerovės ne patįs sau; nesusiprato, kad tarnauja ne saviems reikalams, bet reikalams savo klesinių priešų—kapitalistų. Bet jie mat įtikėjo žadėjimams, kad kuomet muitų mokesčiai bus pakelti, įvežimas pigesnių prekių (tavorų) iš Europos tokiu budu bus ne-

daleistinas,—jiems užstos žadėtoji «gerovė», jie čia turėsia vėl gerus laikus»...

Kapitalistai tuos savo žadėjimus išnaudojo savo naudai, o darbininkams—jiems parodė didelę špigą...

Net ir buržuaziški laikraščiai, nežiurint savo pakraipų apie padarytą maitų tarifo reformą ir abelnai apie viešpatijos politiką kalbant, prieina prie tų pačių išvedimų, kad republikonų valdymas Jungtines Valstybes stumia kaskart į sunkesnį padėjimą.

Ta garsingoji maito—tarifos reforma niekuomi nesiskiria nuo buvusios tarifo. Aldrich'o ir Payn'o sutaisytos permainos tarifoj anaipol nenaudingos yra visuomenei, ypač darbininkų klesai. Nes paliečia tik tuos daiktus, kurių nesuvartoja masos; pakelta maito mokesčiai ant tokių daiktų, kuriuos suvartoja minios žmonių, leidžia tik kapitalistų trustams kelti kainas ant tokių suvartojamųjų daiktų, leidžia labiau išnaudoti visuomenę trustams ir prisideda prie pagimdyto maitinės karės. Teisingai pasakė apie tą «prakilnę republikonų reformą» vienas iš senatorių: «Maitų tarifa pagimdyta per republikonus ir demokratų—yra tik suktybė misteriškaai sukonstrukuota trustų ir abelnai kapitalistų naudai».

Su tarifo klausimu rišasi ir klausimas uždėjimo mokesčių ant didelio pelno. Apie tų mokesčių uždėjimą gana plačiai kalbėta ir rašyta laikraščiuose, o darbininkas, beabejo, jau džiaugiasi, kad turėciai turėsia mokėti į valstybių išdus tam-tikrus uždėtus ant jų «pelno» mokesčius. Bet jeigu įsigilysime ir į tų dalyką, pasirodys, kad visai nėra kuo džiaugtis, nes darbininkiškaai klesai jokios kapitalistų sutaisytos reformos negali būti naudingos.

Jeigu jau pradėjome ir apie tų dalyką, rodos, nebus pro šalį pakalbėti plačiau. Sumanymas uždėti mokesčius ant didelių pelno įplaukimų kilo pirma Europoje, vienok perėjo ir į Ameriką. Ir čia pradėta kalbėti ir rašyti apie naują mokesčių sistemą. Tačiau Amerikoje tas įvykdyti yra net ir negalimu, nes Jungtinių Valstybių konstitucijoje reikėtų pridėti visai nėsantį paragrafą. Kapitalistai prie to nedales, nors ir tie mokesčiai negali but jiems labai baisiais. Amerikoje labiau, negu kur kitur visos valstybės turtas perėjęs į rankas kelių tukstančių ypatų, kurių pelno įplaukos kaskart didinasi. Tą matydama visuomenė reikalauja uždėjimo mokesčių ant didelio pelno įplaukų.

Kai-kur kitur atsitiko net ir tas, kad turėciai nelabai priešinosi mokesčių uždėjimui ant jų milijoninių pelno įplaukų, norėdami tuomi parodyti, kaip daug jie pašvenčia visuomenės labui,—o iš kitos pusės tuomi norėta tik aptemdint visuomenei akis, kad nežiurėtų, iš kur tas milžiniškas pelno įplaukas jie semia.

Francuzijoje, o ypač Anglijoje visuomenės reikalų reformatoriai labai «rupestringai» ėmėsi už aptaksavimo didžturtčių pelno, kuris nėra uždirtbu.

Jeigu tas pelnas nėra uždirtbu, tai kuomgi jis skiriasi nuo paprastos vagystės? Kam leisti pirma vogti, o paskui verst atiduot bent 25% to, ką pavogė?

Vienas iš tos rusies reformatorių yra pasakęs: «Saujalė

miljonierių susidėjo sau milijonus dėka neuždirtbtamjam pelnui. Nereikalaujame atidavimo visuomenei visų pavogtų nuo jos milijonų: mes norime tik uždėti mokesčius ant tų milijonų savininkų biskutį didesnius, negu ant tų žmonių, kurie savo pelną uždirtba savo sunkiu triusu».

Taigi ar uždedant mokesčius ant savininkų milijoninio «pelno» gali atlyginti visuomenei skriaudą, padarytą per ėmėjus neuždirtbto pelno?

Yra tai tik gudrus budas bėrimo smilčių žmonėms į akis.

Tačiaus Amerikos milijonieriai nelabai sutinka net ir mažą dalelę gražinti visuomenei pavogto turto. Pasirodžius, kad Jungtinių Valstybių viešpatijos įplaukos, suėdamos militarizmo ir politikos, nepasiekia geistino laipsnio, sumanyta padidinti jas uždėjimu mokesčių ant didelio pelno.

Reformos tarifoj turėjo palikti kapitalistams galę didinti «savo pelną» per kėlimą abelnai suvartojamų produktu kainos, idant jie, kapitalistai, sutiktų mokėti menką dalelę iš savo įplaukų viešpatijos išdan. Priimta, kad korporacijos mokės 1% nuo savo pelno; gerai jie žino, kad tuos nušimčius sumokės visuomenė suvardodama tuos produktus, be kurių negalima apsieti, ir ant kurių trustai pakels kainas, teip, kad iš tų sumokėtų nušimčių da ir kapitalistams liktų pusė.

Taigi ir ta reforma, kaip ir eilės visų kitų kapitalistiškų reformų gali but įvykdyta, bet kokia iš to nauda yra visuomenei?

Galutinai pati visuomenė turės suprasti, kad ne 10, 20 bei 30 nušimtis neuždirtbto pelno visuomenei priklauso, bet pilnas 100%. Nereikalingas yra gražinimas dalelės visuomenei išplėštų turtų, bet reikalingas yra visiškai panaikinimas neuždirtbto pelno!—tai idealas, už kurį jau organizuotas proletarijatas kovoja,—tai socialistiškas idealas, kurį išsvyst turės nepoiglam ir tie darbininkai, kurie tikėdami da kapitalistų «mielaširdingumui» eina į maldauti reformų.

Tikros ir pilnos reformos draugijos surėdyme galės įvykdyti tik tada, kada visuomenė vieton kapitalistiškų agentų į teidarystės pasiųs tikrus savo atstovus, kurie veiks ne labui kapitalistų, bet labui visuomenės reikalų. Ir tik nuo proletarijato priguli tas, ar valdyboje tur but apgavikai ir politikieriai, tarnaujanti kapitalistams, ar atstovai žmonių, atstovai, kurie tarnaus žmonėms, visuomenės reikalams.

Kapitalistų reformos yra naudingos gal iš to atžvilgiu, kad jos atidaro visuomenei akis, kad jos duoda jai suprasimą tik klesinė kova proletarijato prieš prievartą ir išnaudojimą gali išvesti visuomenę iš «namų kapitalistiškos nevalios». Dėka kapitalistų pasidarbavimui darbininkų klesai visgi turės susiprast ir suprasti, kad darbininko reikalai yra reikalaujami darbininkų klesos, ir kad darbininkų klesai negali pasitikėti ant žmonių nepriklausančių prie tarptautiškos proletarijato klesos.

Prie ko darbininkus veda slidus kelias harmonijos su kapitalu, parodo kasdieniniai faktai ir pavyzdžiai.

Tik klesų kova daves žmoniją prie pilnų ir ganėtinai draugijos surėdymo reformų, prie panaikinimo neuždirtbto pelno išnaudojimo ir nelygybės.

KALENDOR

Empitnėto Mėnuo.

Tarp Žeminių ir Keč

Uztvirtinta «Masko

(pan. 9 (22) liepos

Maskolių caras si

nes pats vis ats

Dokerių streikas I

Sošaudytas Palm,v

Caro paliepinas ap

Lassalio dvikovė

Liulijos karaliaus apsu

(29) liep. 1900 m.).

Auganti Galybe:

pasiekė jau angštą išsiv

pirma civilizacijos istorij

darbininkų klesai arba didelė ž

reikaluose, nors tos

šiuo laiku yra kitaip.

kuris pagelba daromi ir plėto

persekutė, priėmė kitokiu

darbininkų sugyvenime santikiai

reikalavimai.

Edison upės pasirodė

darbininkų arba, kaip dabar esam

po to pirmatinis lokomoti

juos eile vagonų.

markiai pradėjo atsiradinti

ir šradiniai, kad mes jau

prisonės su kurių pag

ir gyvenimo palengvinimai

nuo turatos prieš šimtą metų.

pagindė naujas idėjas, nauje

matikins, o ir naujus žm

Abelnai visi mokslin

draugijos nesiekta t

alfabeto sustatymas n

Harbarizmo į civilizacij

penkvinėti netik artimien

žmonėms,—gentkartėm

švietėti mokslui ir padarė

žmonių draugija stovin

lygiai lygiai persikeitė. Iš ver

vegiai vergai arba darbinink

Darbininkus pradėta

tergu.

darbininkai turėjo teisę t

opierbi paskirtą jiems

Kitagi laiką turė

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senojo skaičiaus, antroji — naujojo.)

Rugpjūčio Mėnuo.

9-22—1897 m. Tarp Žemųjų ir Kedainių bandyta suardyti trukį.

10-23—1866 m. Užtvirtinta «Maskolių draugystė pirkimui dvarų Lietuvoje» (pan. 9 (22) liepos mėn. 1867 m.).

11-24—1898 m. Maskolių caras siulo kitiems karaliams sumažinti kariumenę, nes pats vis atsilieka nuo kitų.

12-25—1889 m. Dokerių streikas Londone, demonstracija Hide Parke.

13-26—1812 m. Sušaudytas Palm, vokiečių patrijotas.

14-37—1881 m. Caro paliepimas apie padidintą sąrygą.

15-28—1864 m. Lassalio dvikovė Genevoj. — 1900 Bresci, užmušėjas Italijos karaliaus apsudytas ant amžino kalėjimo (užm. 16 (29) liep. 1900 m.).

Auganti Galybė:

Darbininkų klesą pasiekė jau augštą išsivystymo laipsnį, augštesnį negu kada nors pirma civilizacijos istorijoje.

Prieš amžius darbininkų klesą arba didelę žmonių masą, neturėjo jokio balso visuomenės reikaluose, nors tos visuomenės didesne dalimi buvo. Šiandien jau yra kitaip.

Laikai mainosi.

Priemonės, su kurių pagalba daromi ir plėtojami įvairūs gyvenimo patobulinimai, persikeitė, priėmė kitokius pavidalus ir formas, o per tai ir draugijos sugyvenime santikiai turėjo persikeisti, turėjo atsirasti nauji reikalai ir reikalavimai.

Prieš šimtą metų and Hudson upės pasirodė pirmutinis pasaulyje garo varomas laivas arba, kaip dabar esame papratę vadinti, garlaivis.

Į trisdešimt metų po to pirmutinis lokomotyvas sušvilpė ant geležinkelio ir nutraukė juom eilę vagonų.

Nuo to laiko teip smarkiai pradėjo atsiradinėti ir plėtoti įvairių-įvairiausių mašinos ir išradimai, kad mes jau atpratome stebėtis naujais išmislais.

Šiandien įrankiai ir priemonės su kurių pagalba produkuojami pasaulio turtai ir gyvenimo palengvinimai nedaug tepaneši ir įrankius ir priemones vartotus prieš šimtą metų.

Nauji išradimai pagimdė naujas idėjas, naujas gyvenimo sąlygas, naujus drauginius santykius, o ir naujus žmones.

Grįžkime kiek į praitį. Abelnai visi mokslinčiai sutinka, kad pradžia civilizacijos žmonių draugijos nesiekia toliau kaip 5-6 tūkstančius metų atgal.

Tarpe kitų išradimų alfabeto sustatymas nemažai prisidėjo prie išvedimo žmonijos iš barbarizmo į civilizaciją. Nes žmonės gavo galę savo mintis perdavinėti netik artimiems draugams, bet ir visai jiems nežinomiems žmonėms, — gentkartėms ir viso pasaulio žmonijai. Tas leido išsiplėtoti mokslui ir padarė kelią progresui.

Prieš tūkstantį metų žmonių draugija stovinti ant vergijos, kaip visi matome, teipgi žymiai persikeitė. Iš vergijos perėjo į feodalizmo sistemą, kuomet vergai arba darbininkų klesą pasiliko jau tik baudžiauninkais. Darbininkus pradėta vadinti jau tarnais, vieton seniau vadintų vergų.

Tie tarnai arba baudžiauninkai turėjo teisę tūlą laiką pašvęsti saviems reikalams, t. y. apdirbti paskirtą jiems žemės sklypą, kad palaikyti savo gyvenimą. Kitaigi laiką turėjo dirbti naudai savo pono — žemės savininkui.

Tris ar keturi šimtai metų atgal baudžiaivos arba feodalizmo sistema pradėjo nykti ir galų gale peisikeitė į dabartinį surėdymą, arba į kapitalistišką ulginę verguės sistemą.

Šiandien darbininkų jau nevadina ne vergais, ne tarnais, ne baudžianinkais, bet darbininkais bei samdinininkais. Pona jau vadinasi darbdaviais. Tiktai įstatymų kodekse pasiliko da užvardijimai: ponas ir tarnas.

Šiandieniniame surėdyme darbininkas vadinasi laisvu piliečiu. Tačiau didelė didžiūma darbininkų ir šiandien priklauso kapitalistų valiai, su tuo tik skirtumu, kad darbininkui palikta teisė atsitraukti nuo darbo, pasiješkot sau kito jo spēkų pirkėjo arba mirt iš bado. Rods ir tos liuosybės senovėje darbininkai nebeturėjo.

Ta laisvė, kokią šiandien darbininkai turi, labai brangiai turėjo būt apmokėta, o da ir po šiai dienai darbininkas už ją turi mokėti savo krauju, alkimu, kalėjiminems kančiomis ir t.p.

Darbininkas šiandien neturėdamas užtikrinto rytojaus, paliktas kasdien kovoti už būvį, už palaikymą gyvasties, nuo ko buvo liuosas baudžianinkas ir net vergas, yra daug sunkesniau padėjime. Aniem visai nerūpėjo ką jie valgys ir kur ras sau pastogę, aniem visai nerūpėjo kokiū būdu užtikrint sau būvį ryt dienai, atenančiai savaitai ar mėnesiui. Jų tais reikalais rūpinosi ponas. Savžudystės tuomet buvo nepaprastu ir negirdėtinu apsiereiškimu.

Šiandieninės darbininko sąlygos reikalauja nuo jo intelegentiškumo. Kapitalistai kaipo viešpataujanti klesą reikalauja jau ne fiziškos darbininko spēkos, kurią atlieka didesnė dalyje mašinos, bet protiškos, todėl išdalies jau negina darbininkams eiti bent pradinės mokyklos mokslą. Taigi darbininkiška klesą šioj gadyne stovi jau ant augštesnio laipsnio žmogiško išsiplėtojimo, su tuo ir jų reikalai ir reikalavimai kur kas augštesnį laipsnį pasiekia, negu viduramžių darbininkų. Senovėj darbininkai nuo pat užgimimo nešiodavo ant savęs dėmes «prasčioko»: Su užstojimu kapitališko surėdymo ponijos «garbingumai» ir privilegijos tapo paveldėtos per sukčius, per žmones turinčius kapitalus. Taigi ir dingus bajorijos klesai darbininkai visgi pasiliko žemesniajai klesai. Ir šiandieninė politiška lygė tikrybė yra tik farsa, nes kapitalistai turedami šalių ekonomiją ir politiką savo rankose gal daryti kaip jiems patinka, o darbininkas nepasiduodantis kapitalistų valiai turi tik teisę mirti iš bado.

Kapitalistiška klesą su pagalba kunigijos įvairių religijos sektų ir buržuazijos akių muilinimo pataiko žmonių minias valdyti ir sulaikyti darbininkus nuo pavartojimo politiškos spēkes dėl įvykdymo ekonomiškų reikalavimų.

Tačiaus nuotikiai ir kapitalistų niekšytės kaskart aiškiau ir aiškiau rodo, kad darbininkų svajonės ir idėjos persikeičia į tikrybę, kad darbininkų klesai besišviečiant kapitalistams kassyk sunkiau yra spausti ir išnaudoti darbininkus. Ir jie netrukus persitikrįs, nors jau ir dabar gali persitikrinti, kad jų viešpataavimo galas artinasi, kad kapitalistams nėra išėjimo: tamsus darbininkas jiems jau netinka, o apsišvietęs pradeda suprasti savo reikalus ir reikalauti sau žmogiškų teisių. Darbininkų galybė auga, o jos augimo negal sustabdyti nė upės kraujo, ne skerdynės, ne gi temdymai ir kvailinimai, nes darbininkai pradeda suprasti kas yra tikru jų priešu.

Ir gal neilgai reikės laukt, kuomet darbininkiška klesą visam pasaulyje vienu balsu sušuks: «gana vergavimo! Laikas, kad visi žmonės būtų lygiais, nes visus gamta lygiai apdavanojo».

Darbininkiška klesą prileista prie dalyvavimo politikoj, kas ir kapitalistams buvo reikalingu, neužilgo paims į savo rankas politiškus ir ekomiškus reikalus ir įvykdys pilnoj to žodžio prasmę demokratišką valdymosi formą.

Pirmu kartu darbininkų klesos istorijoje tas atsitinka, kad darbininkai gali organizuotis ir reguliuoti valstybės įstatymus per

išrinkimą tikrų savo atstovų į valdiškas įstaigas, o tuomi atima viešpatavimo galę kapitalistams.

Žmonijos išsivystimo progrose alginė vergija—yra jau paskutinė vergija.

J. B. S.

POLITIŠKA APYREGĖ.

IS Darbininkų Organizacijų Gyvenimo.

Darbininkų organizacijos pastaruoju laiku visam civilizuotam pasaulyje pradeda bruzdėti daug sparčiau, negu kitais metais. Ypač kad tie bruzdėjimai priima visai kitokias pakreipas,—pakreipas negeistinas netik kapitalistams, bet ir buržuazijai. Rodos, jau praeina laikai, kada darbininkiška klesą organizavosi ir trisus ne savo išsiluovavimo dėlei, tačiau valstybių ir tautų vadovų tikslams. Buvo da neseniai laikai, kuomet darbininkiška visuomenė tikėjo, kad harmonizuojant savo veikimą su kapitalo ir tautininkų siekais, galės pagerinti savo ekonomišką padėjimą, galės aprupint sau ateitį ir užtikrint buvį. Ir steigta sykiu su valdininkais ir kapitalistais įstaigas, iš kurių tikėjosi naudos ir darbininkai, kaip antai apsaugos darbininkiškos gyvasties, pražudžiusių sveikatą ir senų darbininkų pašalpos kasos, pagerinimas darbo sąlygų ir kai-kur net sutrumpinimą darbo dienos, o valdzios iš savo pusės reikalavo už tai apsaugojimo «visuomenės» nuo darbininkų sukilimų, absoliutiško darbininkų nuolankumo ir įvykdymo aštriausios disciplinos. Tos profesjonalinės darbininkų sąjungos nepermatė ir nesuprato, kad sąlydžiai veidamos su kapitalistais ir valdžiomis visai ne savo naudai veikia, kad už mažmozius parsiduoda savo luominiams priešams.

Rods, kai-kur ir tos organizacijos susiprato, kad tie iškovoti darbininkų buvio palengvinimai labai mažai jiems naudos teatneša. Vienok ir tai jau daugiau laimėjo, negu valstybės, valsciaus bei miesto samdomi darbininkai, tarp kurių organizacija per ilgus laikus visai nebuvo imama atydon. Jeigu kokioj šalyj tarp tos kategorijos darbininkų buvo kokia organizacija, tai tos organizacijos tikslai nepriešingi buvo darbo davėjams, tačiau tankiai net reakcioniški.

Tik Anglijos ir Francuzijos darbininkai kai-kuriuose atsitikimuose bandė, ir tai labai nedrąsiai išreikšti savo ne pasikakiniimą suteiktai jiems palengvinimais.

Kuomet valstybių ir valcčių samdomi darbininkai užsiganėdinę tuo, ką gavo, ramiai sau miegojo profesjonaliųjų darbininkų sąjungos daugelyje pramonės šakų iškovojo sau šokiųs dei tokius pagerinimus.

Kuomet pirma privatiška pramonė sekė pavyzdį valstybių pramonės, šiandien pradeda buti atpenč. Ir valstybinės pramonės darbininkai pradeda sekti darbininkus privatiškos pramonės—pradeda organizuotis ir reikalauti to, kas jiems yra reikalingu. Ir taip pradeda organizuotis visa darbininkų luoma. O tas besiorganizavimas pradeda rodyti valdančijai luomai tą galybę, prieš kurią neilgai įstengs priešintis.

Taigi, nors profesjonalinės darbininkų sąjungos, kaip sakome, nedaug ką laimėjo materiališkai, nedaug nuveikė savo gyvenimo palengvinimui, bet visgi daug nuveikė morališkam darbininkų pakylimui. Jų kad ir menki iškovojimai

paskatino neorganizuotus darbininkus organizuotis ir didinti darbininkišką spēką, su kuriom tur skaitytis jau ne tik privatiškos pramonės savininkai, bet ir pati valdžia.

Sustreikavus katrai nebuk profesjonalinei unijai, jai į pagelbą skubina ir kitos organizacijos. Prie to galima patėmyti, kad kur truksta organizacijos, darbininkišką judėjimas buva perdaug aštrus ir nepasekmingas; kur tvirtos senos ir išsilavinusios organizacijos—ten judėjimas atsižymi sistematiškumu ir rimtumu. Tą galime matyti ir sulyginus pastaruosius darbininkų judėjimus Ispanijoje ir Švedijoje. Randame didelį skirtumą.

Darbininkų organizacija—tai spēka, kuri be kraujo, be aukų eina tvirtu žingsniu prie pergales.

Profesjonalinės sąjungos solidarizuodamos vienos kitom surengia visuotinus streikus, kurie kaskart aiškiau priima politiškas spalvas. Ir gal netolimas jau laikas, kad tos darbininkų grupos supras, kad reikalai vienos iš jų yra reikalais ir kitų grupų, kad jų kovoje už buvį nepakanka smulkių grupelių, bet reikia vienos tarptautiškos proletarijato organizacijos, kad panaikinti viską tą, kas šiandien mums verčia organizuotis ir kovoti, kad palaikyti savo gyvastį.

Ir, beabejo, profesjonalinės sąjungos prives darbininkus prie tos visuotinos proletarijato organizacijos.

Matome, kad darbininkų organizacijos tviriamos tik dėl vietinių darbininkų reikalų apgyavimo jau yra naudingos visam proletarijatu, nes veda prie galutinio viso pasaulio darbininkų susivienijimo.

Leiskime joms veikti ir rupinkimės ir jas parenti.

Atydziau prisižurėję tų suorganizuotų grupų judėjimui turime pripažinti, kad jos daug nuveikė darbininkų gyvenimo sąlygų pagerinimui.

Suorganizuoti Francuzijos geležinkelių darbininkai ir municipališkas proletarijatas savo organizacijos tvirtumu priverťe parlamentą ir Paryžiaus municipalitetą nusilenkti prieš organizuotą darbininkų galybę.

Tokį pat organizuotų darbininkų kovos budą randame visose pasaulio daljse ir to budo šiandieninėse apystovose, kada minios darbininkų da nesusipratę ant tiek, kad galėtų platesnę apyregę matyti, negu jų pačių artymiausi ekonomiškai reikalai,—negalima visai nupeikti.

Anglijos kalnakasių profesjonalinė sąjunga turinti suvirš 500 tukstančių narių, pastaruoju laiku vien savo pagrumojimu priverťe darbdavius ir parlamentą subruzi, kad neleist kilti milžiniškam streikui.

Parlamentui užgyrus 8 valandų darbo dieną kasyklose, kasyklų savininkai nusprendė sumazinti darbininkams mokesťj ir pakelti kainą anglių. Gerai susiorganizavę darbininkai stačiai atsakė, kad jeigu savininkai kasyklų Galijoje ir Šiaurinėj Anglijoje savo nuosprendį įvykdys, visa Britanijos anglekasių federacija padarys visuotiną streiką, ir kovos patol, pakol nebus pripažintos darbininkams tos pačios darbo sąlygos.

Nesunku įsivaizdinti sau Anglijos visuomenės pabugimą iš priezasties tokio anglekasių sąjungos nutarimo. Neįstabu, kad smulkiosios pramonės savininkai ar buržuazija noroms-

Bed

Už angostas, petingas,
Jo rankos kaip kūjai
Tik veidas sunikes ir pilk
šaltis, šiblyškė, pajudė
Sulyšys jo rūbas
Jo galva nuo sprau
Lyg girtas be tako
Be vilties, su baim
Ir ten, kur berūksta angš
Prieš nepatrasial pravėrė
Jauk dar, ponuli!
Jauk, duok darbą!
Jei tiki į dievą, ol
Lank, šalin už du
Mano baisus skun
Atjauk sielos ska
Jūs materis, vaikas man
Jūs duonos kšnio nė
Darbininkai iš būto ant gal
Kamalis ir sunku malot
Jūs tų, ką apsvaį
Lėpplami iš bado
Jūs, kas savo tr
Oh, atjauk, supra
Jūs ir vaiką gelbėt leis
Jūs mažiausj darbą gal
Jūs žmones ir vaiko man
Jūs suvę gilinei leisk mat

nenoroms stoji darbininkų reikalavimų pusėj, nes matė gana gerai, kad organizotus darbininkus apveikti nėra galimu daiktu. Tad ir parlamento augštesnysis rumas turėjo pripažinti darbininkams teisybę, ir prikalbino kapitalistus prie pasidavimo darbininkams, kad išvengtų jų visuotino streiko, kuris yra pavojingas ir valstybei, ne vien kapitalistų pramonei.

Sutaikanti darbininkus su darbdaviais taryba atsišaukė į darbdavius, reikalaujama, kad tie nedarytų jokių atmainų darbo ir mokesties sąlygose be pilno darbininkų sutikimo; apreiškė, kad jeigu darbdaviai tą santaikos tarybos įnešimą atmes, ši atsišauksianti į trečiųjų teismą.

Tie ir tam panašūs profesionalinių darbininkų sąjungų «laimėjimai», kurie, kaip sakėme yra tikrybėje, žiurint iš medgiškos pusės, menki, nes nedaug tepagerina darbininkų ekonomišką padėjimą, tačiau paskatina kitus prie organizavimosi. Ir tik organizacijoje darbininkų yra jų galybė, kurios neapveikia bagnetai nė kanuolės.

Kad profesionalinės darbininkų sąjungos neatsako pilnam darbininkų klesos išsiluosavimui iš kapitalistiškų nagų, unijų darbininkai teipgi nepoilgam turės suprasti, o vienlaik supras, kad reikia jungtis į viso pasaulio darbininkų tarptautišką federaciją ir pripažinti už nesumušamą teisybę socialistų šauksmą: «visų šalių darbininkai vieninkitės, jūs nieko nepalaimėsite—tik retėžius!»

Bedarbis.

JIS augštas, petingas, krūtinės plačios,
Jo rankos kaip kūjai ir kieti delnai,
Tik veidas sunikęs ir pilnas kančios,
Įkritę, išblyškę, pajuodę žandai;
Suplyšęs jo rūbas vos kūną apdengia,
Jo galva nuo sprando nusvirus žemyn,
Lyg girtas be tako svyruodamas žengia.
Be vilties, su baime jis žengia pirmyn:
Ir ten, kur berūksta augšti kaminai,
Priėjęs nedrąsiai pravėrė duris:—
„Duok darbą, ponuli!— Štai mano pečiai!...
„Susimylk, duok darbą! — tau dirbsiu už tris!...
„Jei tiki į dievą, oh! tuo nevaryk
„Lauk, šalin už durų... Jei turi jausmus,
„Mano baisus skundo bent tu paklausyk,
„Atjauk sielos skausmą, jei esi žmogus!—
„Ten moteris, vaikas man miršta iš bado:
„Sausos duonos kąsnio nėra iš kur jiems gaut,
„Savininkas iš būto ant gatvės išvaro!...
„O skaudu ir sunku malonės maldaut
„Nuo tų, ką apsvaigę per dievas puotatauja,
„Liepdami iš bado mirt po jų slenkščiu
„Tiem, kas savo triušo vaisius jiems aukauja...
„Oh, atjauk, supraski, kiek daug aš kenčiu!—
„Moterį ir vaiką gelbėt leisk— klausyki!—
„Nors sunkiausiai darbą gali man užkrant,
„Tik žmonos ir vaiko man nenužudyki,
„Iš nasrų giltinei leisk man juos ištraukti!...”

Neatmenu kokią atsakymą gavo,
Tik mačia, kaip kumščiams trindamas akis,
Jis nieko nematant atgalios svyravo,
Orą į kiūtinę traukdams pro dantis...
Netrukus pranyko gatvės skruzdinyne,
O aš gi užbartas stovėjau ilgai,
Dusavimą, skausmą rydams krutine,
Aplinkui girdėjos tik grėsmės balsai,
O minių šešeliai tolimo tamsoj
Spietėsi, liepsnavo pagiežos ugnis
Ir kaitino jausmus ir mano sieloj,
Prie minios šešelių veržėsi širdis...

J. B. S.

FRANCUZIJOS DARBININKŲ MANIFESTAS.

Iš priežasties apskelbto atsilankymo Rusijos caro pas Francuzijos prezidentą Fallieres'ą, Francuzijos socialistai išleido savo manifestą į žmones, protestuodami priešais Francuzijos valdžios bičiuliavimąsi su Rusijos kruvinuoju despotu. Paduodame čia tą manifestą kaipo brangų dokumentą solidariškos viso pasaulio susipratusių darbininkų kovos priešais caro despotizmą, kaipo darodymą, kad proletarijatas kovoja ne vien už savo reikalus, bet ir už reikalus viso pasaulio darbininkiškos klesos.

Tas Francuzijos socialistų šaukimas darbininkų prie demonstracinio protesto priešais Rusijos tyrono priėmimą per Francuzijos buržuaziją, skamba:

«Piliečiai!

Prieš metus, kada Francuzijos prezidentas rengėsi keliauti aplankyti Rusijos carą, socialistų partija savo protestu priešais tą skausmingą republikoniškos Francuzijos tradicijų pažeminimą, aiškiai apreiškė, kad visom savo pajiegom priešais papildymui to begėdiškumo ir pažeminimo, ką turėtų padaryti atsilankymas kruvinujo caro.

«Budamas klaidingame persitikrinime, kad revoliucija Rusijoje galutinai tapo apveikta, ypač da paskatintas tarptautiško kapitalizmo nuolankaus pataikavimo, caras Mikalojus II-sis įsidrąsino išeiti iš rumų, kur ginamas kanuolėmis ir bagnetais slėpėsi beveik per keturis metus, kad dabar parodyti Europos svetui savo žvėrišką ypatą.

«Atlankęs Švediją, Francuziją ir Angliją, keliaus į Italiją.

Vienbalsiai su didžiausiu pasipiktinimu tarptautiškas proletarijatas protestuoja prieš tokius išniekinimus brangiausių ir giliausių proletarijato solidariškumo jausmų.

«Švedijos parlamente atstovas Branting, Anglijos parlamente—Thorne, o Italijos parlamente—Margazi metė Rusijos tautos budeliui veidant teismą, padarytą per viso svieto sąžinę

«Anglijos darbininkai rengia dideles manifestacijas, Italijos darbininkų organizacijos grumuoja streiku, jeigu caras Mikė II rasis pastatys savo koją ant italų žemės. Italijos republikoniški miestelėnai, pataikunai—liberalai ir angliški demokratai net prisideda prie tos mūsų puikios manifestacijos.

«Darbininkai ška Francuzija nepasiliko užpakalyje; francuzų proletarijatas beveik vienatinis paveldėjas didžios demokratiškos tradicijos mūsų krašto, privalo ir toliau tęsti ją

kiek tik išgalį kuonergiškausiai remiant protestą pakeltą atstovų rume per Jauresą vardan to proletarijato.

Ištikrųjų baisi atsakomybė už mūsų politikos vedėjų pasielgimą pracityje, deda ant proletarijato ypatingas pareigas. Be pinigų, kuriuos mūsų kapitalistai sudėjo Rusijos tautos budeliams, ta tauta butų iškovojus sau politiška laisvę ir atsikračiusi nuo savo tyronų.

«Visuose mūsų «socialistiškuose laikraščiuose protestai atsiliespė per daug garsiais aidais, idant mūsų valdytojai, kurie neišdrįso atgabend autokrato į Paryžių, galėtų išdrįsti viešinti jį ant francuzų žemės. Pasisveikinimas Francuzijos prezidento su caru bus ant jurės kariškam laive.

«Piliečiai!

Šiandien, kada eilės nuotikių parodė pilnoj šviesoj visas piktadarystės ir tyranijas valdžios ypatoje caro Mikalojaus II-ro, mūsų valdytojai viešina jį pas save. Ir tas veikiasi po to, kada rusų valdžia tapo užspėta ant karšto darbo dalyvaujant purvinam ir kruvinam Azefo veikime, organizavime bandų skerdikų, kad su pagelba huliganų iškersti pavaldinius-kitataučius ir tuos, kurie dalyvauja politikoj; su pagelba tų prakeiktų elementų, kuriuos caras pavadino «lojališkiausiais ir stipriausiais sosto stulpais».

«Žmogus, kurį jums perstato pataikuniški atzagareivių laikraščiai, kaipo atstovą rusų tautos, yra didžiausiu jos priešū. Jis viešpatauja ant tos tautos tiktai su pagelba baisiausio teroro, žudydamas kartuvėms ir šautuvais geriausius piliečius, užkimšdamas jais kalėjimus ir Sibiro kasyklas!

«Visos tos baisios tyranijos ir piktadarystės gerai yra žinomos Mikalojui II-ram, nes jos pildomos jo vardu ir pagal jo leidimą. Jis pilnai už tat atsako.

«Draugai!

Kruviniausia priespauda negalėjo užsmaugt ir išnaikint visus tuos darbininkus, muzikus ir žmones protu dirbančius, kurie ten kovoja už politiška laisvę ir ekonomišką išsiliosavimą, kurie po ženklų raudonos vėliavos neuoalsiai kovoja neapsistodami nė ant valandėlės.

«Laike, kuomet mūsų valdytojai, tolimi nuo žmonių minios, kurios jie neatstovauja, rengiasi sveikinti tyroną, jų pasiūsite mūsų rusiškiems broliams, karžygiams-didvyriams ir revoliucijos kankiniams savo karščiausį pasveikinimą, patvirtindami mūsų solidariską jautimą su visa milžiniškos Rusijos valstybės kenčiančia tauta. Visi socialistai, visi susipratę darbininkai, visi tikrieji Francuzijos republikonai privalo visoj Francuzijoje visokiais budais pakelti didelius protestus prieš tai, kas daro pažeminančią gėdą mūsų tėvynėj. jos garbingai praeičiai, kaipo išliuosotajai žmonijos, ir pašventintai mūsų sentėvių krauju tradicijai.

«Lai gyvuoja rusų liaudis! Šalin caratas! Lai gyvuoja tarptautiška darbininkų sąjunga!»

Teip tai Francuzijos proletarijatas protestavo prieš atsilankymą kruvino caro Francuzijoje. Tuomi parodo, kad viso pasaulio susipratę darbininkai savo veikme yra susivieniję, kad tik tikrai ir neveidmainiškai užuojaučia vieni kitiems ir kovoja už visų laisvę ir ateitį. Prieš galybę darbininkiškos solidariskos vienybės neatstovės tyranijomis ir piktadarystėms

apstatyti sostai. Šalin kruvini caratai, šalin tarptautiškos neapykantos, lai gyvuoja visos žmonijos laisvė ir tarptautiška proletarijato meilė ir vienybė—pritariame mūsų draugams francuzams.

Demokratiška forma teisdarystės Šveicarijoje.

Demokratizmo idealu yra darymas teisių ne per kokius nors atstovus, bet per pačius žmonės. Tikrai demokratiška forma teisdarystės ikišiol gal tik vienoje Šveicarijoje tera. Čia kas pavasaris atsibuva eilės visuotinių susirinkimų, kuriuose susirinkusieji žmonės sutaiso sau reikalingas teises.

Šveicarija susidedanti iš 22 kantonų arba valsčių yra federališka valstybe, turi susitaisius sau abelną konstituciją, o kiekvienas kantonas turi sau ypatingą savą konstituciją. Kantonai yra savistovingi, turi savo savyvaldas ir tik abelnuose federacijos reikaluose pasiduoda centrai. Čia lyginai yra visos valstybės parlamentas, yra ir kantonų seimai. Yra federališkas teismas, yra ir kantonų ir t.t. Iki kokio laipsnio kantonai yra autonomiškais parodo ir tas faktas, kad pavyzdžiui viename iš kantonų (Fryburg—klerikaliskas kantonas) yra įstatymu bausmė mirties už užmušęjį, o visuose kituose tas panaikinta.

Apart teisdarytės įstaigos, į kurią yra atstovai renkami visuotiniu ir teisioginiu balsavimu, yra da įstaiga, kuri gvarantuoja demokratiškumo maximum, t.y. teises veto, referendumo ir incijatyvos. Referendum turi visi kantonai, išskiriant klerikaliską Fryburg'ą, kuris referendumą nepripažįsta, bet kada būna abelnai visuotini visos federacijos reikaluose balsavimai ir šis pastarasis kantonas balsuoja.

Palikus kitus dalykus, kurie dėl santikių su kitomis valstybėmis likos priimti į Šveicarijos valdymosi ir tvarkimosi formą, žingeidu pasižiūrėti į «Landsgemeinde» (šalies valščius) valdymosi būdą, kuris, atmetus tradicijinius papročius, yra demokratiškiausiu. Ta valdymosi forma, kuri seniau labiau buvo išsiplėtojus Šveicarijoje, dabar yra užsilikus dvejuose čieluose ir 4 puskantonuose. Netirštas tų kantonų apgyvendinimas (apie 55 tūkstančiai žmonių) leido užlaikyti iki šiai dienai tą valdymosi formą, kuri labiau apgyventuose kantonuose iš grynai techniškų atžvilgių yra negalima. Nes čia į vietą susirenka visi dalyvaujanti teisdarystėj piliečiai ir viešaj balsuoja ant įvairių įešimų kantonu reikaluose.

Įdomiausia iš tokių susirinkimų arba valščiaus sueigų yra Ausserrhoden valsčiuje. Ta sueiga atsibūva balandžio mėnesyje nedeldienio dieną, kada visi valščionys turi pakaktinai liuosu laiko. Valsčiaus valdyba išleidžia į visuomenę speciališka atsišaukimą, kame kviečia piliečius į «Landsgemeinde» sueigą, pažymėtoj vietoj ir dienoj. Į tą sueigą privalo pribūti visi vyrai nuo 20 iki 60 metų amžiaus, nes už nepribūvimą uždedama pabauda 10 frankų. Kaimuse pasilieka tad tik moters, vaikai, seneliai ir po vieną jaunikaitį dėlei greitesnės pagelbos gaisrui ištikus. Jeigu kas dėl kokių menų priežausčių sueigą apleistų, atsiskaytu pildyt savo pilietiškas priedermes, tas negalėtų gyvent kaimė, nes jį su panieka visi pirštais badytų. Rods, tas tarp šveicarų beveik neasininka. Atsišaukime paleipta kiekvienam piliečiui apsitaisyti šventadieniais rūbais ir prisijuosti seną prosenių kardą—yra tai vienatinis ženklas atskiriantis pilietį nuo skaitlingai dėl žingeidumo ir pasižopsojimo susirinkusiųjų žmonių.

Sueigos pradžia prskirta ant 11 valandos ryte ir visi iki tai valandai sueina į paskirtą vietą; tiesa niekam į tą sueigą nereik toliaus eiti kaip 10 kilometrų. Sueiga būna ant didžios pievos netoli kaimo. Ten yra įsteigta kantonu valdybai tribuna. Piliečiai apsiginklavę kardais, kurie, rods, labai nepritinka prie civiliškai ap-

sitausių figūrų, susispicčia aplink tribuną, aplinkui susiėmę rankoms apsupa juos «heroldai», o tulam atstume pasilieka susirinkusieji dėl žingeidumo žmonės, nedalyvaujantieji sužeigoj. Kiekvienas «kardo savininkas» aplaiko brošiūrėlę, kurioje telpa «Landsgemeinde» dienos tvarka ir visi teisių projektai, kuriuos reik nubalsuoti. Susirinko, pavyzdžiui, 11,000 piliečių. Disciplina ir tvarka inportuojanti. Seni įpročiai turi būt pildomi. Apsitaisę viduramžių nešinėš aksominiais rūbais, trumpoms kelinaitėms, su skrybelėms papuoštoms strusų plunksnomis bubnamušiai, atėjęs sueigos atidarymo valandai užgauna bubnus. Visas susirinkimas užtraukia tautišką hymną. Po to kantono prezidentas apreiškia dienos tvarką. Visi su atyda klauso. Visupirma atsibuna rinkimai Išpildančiojo Komiteto, t. y. 7 narių į valsčiaus valdybą ir 11 narių į teismą. Katras iš viršininkų pirma susirinkimo neyra padavęs savo atsisakymo, tą susirinkimas per rankų pakelimą arba palieka tame pačiame urėde tolesniam laikui, arba atmėta. Kandidatus į urėdus gal paduoti kiekvienas pilietis ir renkami jie atviru balsavimu, t. y. rankų kelimu. Tokio balsavimo balsų neskaito nes tai būtų labai sunkus darbas—pirmsėdis su «heroldu» (apskelbėju) akimis nusveria ar ar «už» ar «prieš» daugiau rankų pakelta. Dėl atradimo minioje naujai išrinkto kandidato, stovintieji šale jo pakelia savo rankas ir tada bubnamušiai dasigavę į tą vietą ima išrinktąjį į savo tarpą ir nuveda ant iškilmės. Po išrinkimo kandidatų į urėdus prasideda balsavimai ant teisių sumanymų. Čia jau nieks nediskusuoja, nekalba apie šiojį ar tokį paduotą projektą. Žmonės sueina į sueigą gerai žinodami ant ko turės balsuoti. Su pagelba laikraštijos visoki nauji sumanymai ar įnešimai per ištisis metus turi but apsvarstyti ir apkalbėti. Kiekvienas sumanymas ar įnešimas visuomenės reikaluose būna gvildenamas ir kritikuojamas laikraščiuose ir apkalbamas politiškuose susirinkimase, todėl susirinkę piliečiai gana gerai žino apie tuos visus dalykus, kurie «dienos tvarkos» brošiūrėlėj užrašyti nubalsavimui. Apskelbėjas («heraldas») pačiam sumanymus apreiškia susirinkimui ir paduoda nubalsavimui.

Šimet balsuota ant septynių projektų: 1. apie mokyklas; 2. apie amatininkų mokinius; 3. apie valsčiaus banką; 4. apie apmokėjimus valdybai; 5. apie paremimą gyvulių auginimo; 6. apie dalyvavimą valstybės geležkelio teisyne. 7. apie priėmimą trijų plentų (kelių). Visi tie dalykai buvo gerai apdirbti, apkalbėti ir apsvarstyti per valsčiaus tarybą susidedančią iš 56 narių. Visi tie įnešimai, išskiriant paskutinį, t. y. 7, tapo sueigos atmetti. Mokyklų klausimas jau trečiu kartu tapo atmettas. Šveicarijos ūkininkai labai konservatyviški ir šikštūs, nelabai nori satikti su reikalavimais nuo jų pinigų mokyklų reikalams. Bet žmonės ir tame sprendžia patįs ir yra patįs savo valdytojais. Taigi ir atlieka savo reikalus kuoramiausia ir tvarkiai. Jeigu pasakyti, kad visų paminėtų įnešimų nubalsavimui šveicarai pašventė vos vieną valandą laiko, tai ištikrųjų atsiminus musiškius, ypač «inteligentų» susirinkimą reikia stebėtis. Matyt, kad Šveicarijos liaudis į susirinkimą sueina pilnai prisirengus ką turės ten veikti, gerai dalyką žinodami ir supranta dėl ko balsuoja «už» arba «prieš». Mažiausias ginčas, mažiausias prieštaravimas didžiūmos norui pas juos neapsireiškia. Jeigu kyla abejonė, ar didžiūma, ar mažūma buvo «už», balsuoja antrą ir net trečią kartą, bet tvarkiai, be triukšmo, be užsikasčiavimų, be riksmo, be išsikolijimo ir besipravarđiavimo, rimtai, kaip pridera civilizuotiems žmonėms. Demokratiški principai šventai guodjami ir nepaliečiami. Net ir sueigoje kantono Uri, kur yra daleidžiamos diskusijos, rimtumas—ne papeiktinas. Šimet Uri kantono sueigoj smarkiausia diskusuota ant klausimo panaikinimo nedeldieniais šokių. Už panaikinimą stovėjo klerikalai ir valdžia, prieš panaikinimą gi smuklininkai. Nubalsuota už panaikinimą. Balsuota du kartu. Mažuma nepasiganedina nubalsavimu, nes didžiūmos būta labai meukos ir nori sušaukt antrą Landsgemeinde.

Teip tai demokratišku būdu Šveicarijos žmonės valdosi ir rūpinasi savo reikalais.

Labai malonu ir geistina būtų kad ir mes bent panašios tvarkos galėtume prisilaikyti ir tvarkyti savo reikalus, o beabėjo tada nebūtų tų negeistinių «aš», nebūtų ir vaidų ir nesutikimų tarp tos poros tūkstančių sąjungiečių. Juk kiekvieną iš savo visuomeniškų reikalų dalyką mes teipgi galime savo organe apkalbėti, rimtai apsvarstyti ir išgvildinti, kad atėjus balsavimo laikui nereikėtų balsuoti nežinant ką darome, bei susilaikinėti nuo balsavimo ir po to kaltinti kitus už negerus rezultatus ir imits už darbo išnaujo. Daugiau, daugiau reikia atsižvelgti į savo reikalus, daugiau ir rimčiau jais rūpintis, o vaisiai bus kur kas geresniais.

J. B. S.

SANJUNGOS REIKALAI.

Pildomojo K-to Krivulė No. 1.

Reikalavimą XIII konferencijos IV-to rajono, kad būtų neleidžiama «Kovoje» oficiališkai pranešima arba ardanti straipsniai p. P. Puskunigio kaipo LSS-gos sekretoriaus. Mes pripažįstame tą reikalavimą už naudingą.

Pild. Komiteto nariai

P. Norkus.

J. Kačergius

M. M. Račiūtė.

PASARGA. Šis nutarimas priimtas su tuomi mieriu, idant išvengtų gyvavimą nelegališkojo LSS-gos ex-sekretoriaus, kaipo sekretoriaus, nes p. P. Puskunigis savo oficiališkuose laiškuose į V. K-to sekretorių pranešė kad jis esąs ir turįs būti sekretorium, taigi išvengimui to tapo priimtas viršminėtas nutarimas

LSS Lig. Centro Sekretorius

New York City. 9. VIII. 09.

A. Purvis.

V-to Rajono Konferencija.

Atsibus Rugpiučio 29 d. 1909 m. Minersville, Pa., p. P. Lie-tuvninkienės svetainėj, prasidės prieš piet.

Kuopos priklausančios prie V-tojo rajono malonės prisiųsti savo atstovus ir suteikti savo įnešimus, naudingus Sąjungai. Kurios negalėtų prisiųsti savo atstovų geistina, kad bent įnešimus prisiųstų.

V-to rajono organizatorius

J. Ramanauskas.

Illinois rajono kuopų atydal.

Draugai ir draugės! Nesmagu yra tat minėti, kad mes paprastai labai greitai apsilpstame ir aptingstame beveik kiekviename mūsų visuomeniškame darbe, bet tas teisybė. Štai ir Illinois valstijos LSS rajonas, kuris pirmais metais, rodos, teip daug gyvybės rodė, pastaruoju laiku lyg apnyko. Pirmais metais turėjo savo du susivažiavimų (konferencijas) buvo kalbama ir veikiamą; antrais metais pakako vienos konferencijos, o šiais metais jau nieko nesigirdi apie rajono susivažiavimą. Teip neturėtų būti. Negalime pasakyti, kad nėra ko veikti, kad tuos reikalus, kurie reikalauja atlikimo, gali atlikti pati valdyba. Tiesa, bet savo bendrus reikalus pratinkimės, draugai, atlikinėt patįs, o ne vien liepkime kam kitam tuo rūpintis. Visiems veikiant ir nuveikimai būna geresni ir lengviau ką-nors nuveikti. Sukraunant viską ant valdybos sprando negalime būt visi užsiganėdinę iš jos nuveikimo, o ir valdyba per daug apsunkena gali atsisakyti nuo veikimo.

Draugai imkimės už darbo. Kiek išgalėdami pradėkime vėl krutėti ir veikti, jeigu mums rūpi socializmo idėjos išsiplėtojimas.

Šįmet būtina yra reikalinga Illinois rajono konferencija. Labai daug darbų laukia jos. Turime tuos darbus atlikti.

Taigi draugai ir draugės, kreipiuosiu į jumis su šiuo paskatinimu, kad savo kuopų mėnesiniuose susirinkimuose apkalbėtų metę rajono susivaižavimo reikalą. Jeigu rasime jį reikalingu paskirkite vietą ir laiką. Tas lengva atlikti iki 20 rugsėjo dienos. Savo nubalsavimus prisiųskite man, o aš sutvarkęs juos, 3 iš daugiausiai balsų gavusių miestų paduosiu kuopų nubalsavimui, kur konferencija turės atsibūti.

Iš savo pusės aš patariu konferenciją laikyti spalio mėnesyje.

Teipgi mūsų rajonas privalo išrinkti vieną narį į Veik. Kom. Kuopos molonės perstatyti kandidatus ir prisiųsti man nominuotųjų vardus drauge su nominacijos balsais, kad sutvarkius balsus galėčiau paduoti galutinam kuopų nubalsavimui.

Draugai ir draugės, neatideliokime tolimesniam laikui to, ką turime tuojaus nuveikti.

Su proletarijališka meile jums ir socijalizmui.

Orgaizatorius

S. S. Katkevičius

1705 E. Matheny Ave.

Springfield, Ill.

„Kovos“ perkėlimo dėlei.

L. S. S. V—to susivaižavimo protokole (sesija 5, §4) skaitome: „Iš to atžvilgio, kad Chicagoj yra didžiausia lietuvių kolonija Jungtinėse Valstybėse, kad ten randasi daugiausia inteligentiškų spėkų, negu kituose Jungtinių Valstybių miestuose (!), todėl kiekvienam reikale ir valandoj gali gauti zecerius ir techniškus darbininkus. Ir kadangi Chicagos kuopos apsiima savo lėšomis perkelti „Kovos“ spaustuvę į Chicagą, prie to dr-gas J. Krūmas pasižadėjo užvesti Sąjungoj atakančią knygų vedymo sistemą, būdamas pats auditorium iš U. of C., todėl V-tas susivaižavimas vienbalsiai įnešimą priima“.

Nors jau susivaižavimo protokolas seniai patilpo organe, tačiau visai nesimato ar nesigirdi jokio tame reikale balso. Minė tasis įnešimas beabėjo tapo vienbalsiai priimtas, nes turbūt visai nebuvo svarstytas ir apdiskusotas, o draugai, kuriem privalėtų rūpėti „Kovos“ likimas ir kurie galėtų daugiau ir nuosekliau ką tame klausime pasakyti, teipgi įnešimo priemimo nesvarsto, — ir dėlto tyli. Tyli, nors dalykas teip svarbus, kad tylėti negalima. Turiu atsilipti pirmutinis nors dėl priminimo draugams sąjungiečiams to svarbaus dalyko, tikėdamasis, kad atsiras rimtesnių balsų, kurie nusvers kaip turės būti.

Su perkėlimu „Kovos“ rišasi jos tolimesnis gyvavimas, tat ir įnešimas turi būti vispusiškai apžvelgtas ir apsvarstytas, ar kartais neveda jis į raistus.

Nors chicagičiai „intelligentai“ užtikrina „Kovai“ kuopuikiaušį būti, bet klausimas ar kartais tų „intelligentiškų spėkų“ neužkrečia lietuviškųjų genijų išrokavimai. Na, tas gal tuščia baimė, „gudrybės kilpų“ galima apsisaugot, jei tik bus žinoma, kur statome žengdami savo koją. Tačiau iš kitų atžvilgių „įnešimas“ yra teip optimistišku, kad įstabu net, kaip susivaižavimas to negalėjo permatyti. Ar saujalė inteligentiškų spėkų,—kad ir surinkus netik Chicagos inteligentus, gali užtikrinti „Kovai“ buvį. Ne, tą gal padaryti tik triušas inteligentų sąjungos labui, ir visų sąjungiečių dalyvavimas tame triuse ir besirūpinimas savais reikalais.

Ar „Kova“ ką laimėtų perkėlus ją iš vienos vietos į kitą—tai klausimas, į kurį veikia galima atsakyt „ne“, negu „teip“.

Chicagoje yra du seni lietuvių laikraščiai—ir tai da priešingi proletarijato tendencijoms—apart tų randasi apie dešimtis mažų lietuviškų spaustuvių, kurios atlieka pašalinius darbus, tat ar „Kovos“ spaustuvė gali tikėtis ten iš tų šaltinių kokių nors įplaukų? Abejotina! O perkėlimas „Kovos“ spaustuvės, nors ir perkėlimo

lėšas Chicagos kuopos apdengti apsiima, ar gi neatsilieps nuostoliu ant visos sąjungos? Surinkti apmokėjimui perkėlimo lėšų pinigai, rodos, visgi bus paimti iš skurdžių darbininkų kišenius ir atiduoti geležkelio ir ekspreso kompanijoms. Ar negeriau tuos pinigus paskirti saviems reikalams, supirkimui spaustuvės įrankių, kas labai sumažintų jos išlaidas? Sąjungos spaustuvė ir organas—yra tai jos širdis, ar ta užmanyta operacija neapmarytų visos sąjungos bent jau tūlam laikui? Pamąstykime. Perkeliant spaustuvę tegul jau išsvengtume „Kovos“ sustojimo, tegul jau užmokėsim p. Olszewskiui už sustatymą, raides ir atspausdinimą ir viską kas su tuo rišasi, iki perkėsim savo raides, įrankius ir gausime zecerius, kurių turbūt ir tarp daugybės Chicagos inteligentų techniškų darbininkų labai mažai tera, nes nė vienas jų neatsišaukė, kada „Kova“ ši pavasari labai reikalavus gauti bent vieną, ir turėjo pasiganėdinti mokiniu,—tai apart to visko, argi jau nieks kitas nekenks sąjungos normališkam stovimui? Įeigos, tegul tik jau per susitvarkymo laiką,—žymiai sumažės, o išlaidos beabėjo pasididės, sąjungos išdas vargu galės apdengti tuos „pasididėjimus“,—ar nereikės bristi į skolas? Viskas tas reikalauja rimto ir nuodugnio apsvarstymo.

Ar Philadelphijoje „Kova“ negali užsilaikyti—manau, kad teip, tik ekonomiškiau reikėtų vesti jos reikalus, negu buvo vėdami pereinamais metais. Rodosi, kad tą galima bus jau padaryti paėmus geresnėn atydon savo reikalus.

Jeigu jau nusprendžiame, kad Philadelphijoje stoka „intelligentiškų spėkų“, ar negalime bent po truputį tų spėkų jai paaukauti? Juk tas, rodos, XX-tam simtmetyje yra jau nesunku, kuomet su pagelba plunksnos, krasos ir telegrafo savo mintis galimė permesti kad ir į Afrikos tyrus. Sąjungos organą, sąjungos reikalus, kiekvienas turime prieš akis, matome ko jam trūksta ir kas reikalinga, o jeigu tą žinome, kodėl negalime pasakyti, kodėl negalime jam pagelbėti, jeigu tik mums tas rūpėtų. Nėra nieko negalimo, viskas yra galimu. Galimu daiktu yra ir Philadelphijoje—o gal da ir lengviau, negu kitur—savo organui užtikrinti puikiausį buvį, tik reikia noro ir truputi daugiau pastangos. Neardykime to, ką su tokiu vargu jau esame pastatę, kad vėl išnaujo statyti. Vietoje pasikarščiavimų ir besikolijimų, kuomi ginkluojame savo idėjos priešus, jeigu mums rūpi tos idėjos išsipletojimas, imkimės už rimtesnio triuso, o vaisiai bus gražūs ir geistini.

Jeigu perkėlimui „Kovos“ į Brooklyną buvome kone visi priešingi ir šaukėme, kad tas surengs jai mirtį, kodėl dabar turime teip optimistiškai sutikti su „įnešimu“?

K. J. Valys.

Reikla Mokslo.

Draugai, platinkit socijališkus, darbininkiškus ir moksliškus raštus!

Da visai neseniai tarpe lietuvių Amerikoje pasklido tikrojo socijalizmo mokslas, bet jau gerokai jis pastumdėjo pirmyn lietuvių darbininkų susipratimą.

Mažai da mes turime atsakančių knygų švietimuisi, da tik mažos brošiūrėlės aplankydavo mūsų darbininkų grinteles, nuo kurių tik vos mažas spindulėlis galėjo atsimušti į darbininkų smegenis ir protą, o vienok tiek daug nuveikė.

Supraskim, ant kien augštai mes pakiltumem protiškai, jei turėtumėm daugiau atsakančių knygų! Juk be moksliškojo socijalizmo tikro pamato neilgai galime buti.

Draugai ir Draugės! Juk tai mūsų darbininkų naudai! Tad skubinkime dėt pinigus ant išleidimo knygos „Moteris ir Socijalizmas“, iš ko turės proga ir moteris šviestis, juk jos yra motinoms draugijos sąnarių.

J. G.

AF
Kilo da vienas k
apeti kaip a
Zuoma, tas gal
gana daug aps
Kaip žinome, 5-6
Chicago. T
betent perkėl
kad ten apsigy
daugiau ap
Kaip daugelis dra
Bet kad l
reios, tai tą galiu
da lietuviški laikr
nes apsigyvenu
—o mūsų laikraš
tarpu vien
—kas jau t
gyvenusių gaut.
Antra, koks užve
pavadinti mažn
nepadidjį, nors t
Mūsų organo „Ko
vųjų kurių, bet r
Jeigu draugai a
Europoj išeitų,
ir butimėm į vien
Keletas kartų ban
dabir dabar nors rin
dalygu. Dabar laik
Alphabont laikas
ir kad tuom nenust
spėkų. Dabar susi
pūligam gal turės e
šaltimas, kuris su pr
Taigi pamąstykime
apmąint iš Philad
Kiek girdima, Chi
sinauot „Kovą“ nuo
„Lietuvos“ sp
teigt jokios s
biznio iš pa
visai panai
„Kovą“ Sąjunga
Socijalizmas nesiste
jėvyne visų.
Kapitalistiskam sur
teisė pripažinta

ARGI BŪT GERIAUS?

Kilo da vienas klausimas, kuris, beabejo, sąjungiečiams turėtų apeiti kaipo artimiausiai paliečiantis Sąjungą dalykas. Žinoma, tas gal nepirmu kart, bet žiurint į šį dalyką, reikėtų gana daug apsvarstyt.

Kaip žinome, 5-tas L.S.S. susivažiavimas nutarė perkelti «Kovą» į Chicagą. Tas nutarimas susivažiavimo protokole skamba, butent perkėlimas «Kovos» į Chicagą tuomi reikalingas, kad ten apsigyvenusi lietuvių didžiūomenė; labiau gi tuom, kad daugiau apylinkėj kuopų,—daugiau inteligentijos.

Kaip daugelis draugų gal manyti apie «Kovos» išėjimą—nežinau. Bet kad laikraščio išėjimas priguli nuo jo išėjimo vietos, tai tą galiu sakyti. Imkime: Chicagoj tuotarpu eisina du lietuviški laikraščiai, tadgi da 3 čia, jau naujam bus sunku, nes apsigyvenusieji laikraščiai turi apėmę biznio vieteles,—o mūsų laikraščiam iš to nemaža parama. O Philadelphijoj tuotarpu viena «Kova» — apart «Žvaigždės» naujai atsiradusios,—kas jau tuo tarpu nesunku ir pašalinių darbų iš apsigyvenusių gaut. Tai vienas dalykas išėjime laikraščio. Antra, koks užvedimas knygų ir t. p. dalykų, kuruos galima pavadinti mažniekais. Kita, chicagiečiai «Kovos» fondo nepadidys, nors ten ir daugiau inteligentijos.

Mūsų organo «Kovos»ėjimas priguli ne nuo chicagiečių ar kitų kurių, bet nuo visų, kurie tik yra Sąjungos nariais. Jeigu draugai ant tiek pasizadėtų dirbti, tai «Kova» nors ir Europoj išeitų, o mūsų bendras darbas tiek palaikytų, kaip ir butumėm į vieną burį suėję.

Keletas kartų bandoma «Kovą» perkelti iš Philadelphijos, taigi dabar nors rimtai peržiurėkim ar tas mūsų darbas yra reikalingu. Dabar laikas apkalbėt.

Apkalbant laikas atsižiurėt, kokį Sąjunga užėmus darbą, ir kad tuom nenustotų savo pajiegy, ypatingai finansiskų spēkų. Dabar susivažiavimo protokolas eisina balsavimui, o nepoilgam gal turės eiti visuotinu balsavimu ir «Kovos» perkėlimas, kuris su protokolu negali turēt jokį surišimą.

Taigi pamąstykime ar but geriau kuomi, ar tik dėlto, kad apmainyt iš Philadelphijos į Chicagą.

J. Juodžiukynas.

Kiek girdima, Chicagos kuopų draugų noru yra visai paliuosiuot «Kovą» nuo biznio, atiduodant ją sustatyt ir atspausdint «Lietuvos» spaustuvėj. «Kovai» Chicagoj, rodos, nereikėtų steigti jokios atskiros savo spaustuvės, todėl ir apie sumažėjimą biznio iš pašalinių darbų visai nereikia bijotis, nes tas busi visai panaikinta. Tik klausimas, ar leidžiant vieną «Kovą» Sąjunga daugiau laimėtų.

Red.

Socializmas nesistengia panaikinti tėvynės, vien nori padaryti ją tėvyne visų, ne vien išrinktųjų.

Kapitalistiskam surėdyme darbininkams yra viena nevaržoma teisė pripažinta:—teisė badauti...

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Amerikos Jungtines Valstybes. Jungtinių Valstybių valdžia pagelbėjo Meksikos valdžiai suimti revoliucionierių vadovą Jose M. Randel'į, kuris 1907 metais prie Las Vaucas atliko smarkų mušį su meksikoniska kariūmene. Jis dabar tapo areštuotas San Antonio mieste, Texas'o valstybėj.

Jo būte rasta daug karabinų ir revoliucierių naujosios konstrukcijos, teipgi antspaudą Meksikos revoliucionierių organizacijos, sąskaitų ir antrašų knygas, daug laiškų ir fotografijų.

Su pagelba šnipų ir Jungtinių Valstybių valdžios patarnavimo tapo areštuotas minėtasis revoliucionierių vadovas. Drauge su Jose M. Randel suareštuota ir jo draugą F. Libradą. Abudu jie užimti buvo būtent rengimu Meksikos revoliucionierių sukilimo, kurį vienval rengėsi iššaukt Las Vaucas, Casas, Grandes, Torreon, Guadalarjara ir kituose miestose šiaurinė Meksikos.

Areštavus juos ir suėmus revoliucionierių popieras valdžios buk atrado pedsakas meksikoniskų revoliucionierių, kurie būtent gyven įvairiuose Amerikos miestuose.

Žinią apie areštavimą Meksikos revoliucionierių aplaikinsi Politiskų pabėgėlių avginimo Lyga, kurios sekretorius John Murray tuojuas išvažiavo į San Antonio, kad suorganizuoti apgynimui suimtųjų tam-tikrą komitetą.

Persija. Persijos naujoji valdžia elgiasi gana energiškai. Vienas iš numesto nuo sosto Persijos šacho giminaičių pradėjo reikalauti sugražinimo jam sosto. Už tą pretensiją tapo pasmerktas iš-tremiman į užsienį ir turi užmokėti štruopos 500,000 dolerių. Štruopa tapo atskaityta iš sukonfiskuoto jo turto, o jį patį kariūmenė eskortavo net iki valstybės rubežių. Pretendantas, kaip ir patpai buvęs šachas randa prieglaudą Rusijos caro globoj.

Turkija. Graikijos su Turkija konfliktas už salą Kretą tarpe diplomatų kelia gana dideli neramumą, nes palaikomas už dalyką, kurio pasekmės gal įtraukt Europos valstybes į nesmagų padėjimą.

Turkija stačiai pareikalavusi nuo Graikijos išsižadėjimo visokių pretensijų link Kretos.

Globėjančios Turkiją valstybės vienok nepritaria Turkijos reikalavimams ir stengiasi užgriebt Kretą savo naudai.

Turkija atšaukė iš Atenų (Graikijos sostamečio) savo ambasadorius partrankdama tokiu būdu diplomatiskus susinėjimus.

DARBININKO KRONIKA.

Brooklyno lietuviai ištikrųjų subruzdų prie gero darbo ir kad tik tuos savo sumanymus galėtų įkūnyti, tai padarytų nemažą žingsnį pirmyn lietuvių kultūros pakylime. Išleido jie į visas draugijas atsišaukimą, kuriame nurodo ir savo sumanymus. Nebus pro šalį paduoti šią «Kovos» skaitytojams ištrauka iš minėto atsišaukimo.

„Liepos 25 d. 1909 m. buvo laikyta Tautiskam Name kelių tečiaus susivienijusių tuotarpu draugijų 19-tos, 52-ros, 83-čios LSS kuopų, Lietuvių Progresiviškojo Susivienijimo 1-mos kuopos ir Lietuvių Apšvietos Draugystės—konferencija. Tik ką suminėtoji konferencija buvo sukviesta su tikslu, idant priarištinius rudeniu, kada jau pasibaigia gegužynės (visoki surengimai soduose [parkuose]), kad būtų galima, sujungtomis spēkomis, užsimti lietuvių kultūriškoju ir apšvietos darbu; nes tie darbai į mūsų tarpą jau butinai skverbiasi ir prašosi. Ir dėlei to, tos konferencijos posėdyj tapo išnešti sekantieji sumanymai:

1. Išteigimas pradinės lietuviškos ir angliškos kalbų mokyklos tiems, kurie neturėjo progos jos lankyti.

2. Išteigti knygyną, kurio stoka tarp lietuvių jau nuo seniai yra atjaučiama. a) Knygynė turėtų būti įvairaus turinio knygų; knygos duodamos pasiskaitymui už dyka (dovanai).

3. Apkalbėti ir jei galima išdirbti taisykles supažindinimui lietuviškosios visuomenės su sceniškąja daila—lošimais, dainomis ir muzika.

4. Apsvarstyti prolekcijų ir referatų klausimą: a) Pagal mūsų nuomone šitas klausimas turėtų būti ypatingai plačiai kiek galima apkalbėtas ir išgvildentas”.

Užmanymas gražus, kad tik nepaliktu vien „užmanymu“. Nors geistina ir linkėtina, kad jis įvyktų, tačiau ir nevisai tvirtai į tat galima tikėti, nes įkūnyti panašius sumanymus nemenkai reikiama triuso ir energijos, ypatingai ištvėrmės, ko mums lietuviams gana tankiai pritrūksta.

Laikraštis „Arbeiter Zeit“ paduoda žinią, kad apsilankęs į Austrijos sostamiestį Vieną Rusijos šnipų viršininkas Trusemier'is drauge su kitais dviem savo sebrais ir teiraujasi su Austrijos valdžia apie įsteigimą Vienoje Rusijos užsieninės ekspozitūros (šnipų biuras), nes Paryžiuje ta įstaiga negalinti ilgiau būti iš priežasties, kad šnipų viršininkas Hartvigas tapo ten sudemaskuotas. Taigi šnipų biurą manoma perkelti iš Paryžiaus į Vieną.

Laikraštis „Kroatų Korespondencija“ praneša: „Oficijališka rusų laikraštija paleido paskalą, kad Azefas vengdamas revoliucijonierių keršto, pabėgo į Japoniją. Tuo tarpu Burcevaas savo atidengimais rusų policiją pastatė nelabai smagiam padėjime, nes policija mano, kad tie atidengimai paeina nuo Azefo”. Taigi išeina į aikštę, kad oficiališkiesiems rusų laikraščiams nepasisekė užslepti pe-lsakas Azefo, kuris dabar randasi Vienoje, o ne Japonijoje.

Emigracijos biuro New Yorke viršininkas Williams pradėjo „persekioti labdaringas draugijas, besirūpinančias ateivių priėmimais. Pasirodo, kad tos draugijos nežmoniškai išnaudoja ateivius. Ateivystės biuro vadyba persitikrinus apie tai, uždraudė tų „labdaringų“ draugijų atstovams eiti į ateivystės namus ant Ellis Island salos.

Daugiausiai iš tų labdaringų draugijų ateivius išnaudojo bu-tent Šv. Juozapo lenkų emigracijos namas, kur dvasiški tėveliai priiminėjo savo globon ateivių pinigus...

Italijos kapitalistai su buržuazija su pagelba melo, šmeižimų ir gudrybės stengėsi atimti mandatą socialistų išrinktam į parlamentą atstovui Quaglino, bet nenusisekė. Galutinas nubalsavimas bavo paskirtas 18 d. pr. men., kada šimtai darbininkų yra išėjusių į užienį uždarbiauti. Mat tuomi manyta sumažinti balsus socialistų kandidatui, tačiau apsiriko. Nes darbininkai skaitliuje 400 su viršum grįžo balsavimo dienoj iš Francūzijos ir atliko savo pilietiškas pareigas. Socialistų kandidatas gavo 5,514 balsus, kuomet jo priešininkas valdančiosios partijos kandidatas gavo iš viso vos 3,132 balsų. Ta diduma balsų puolusių ant socialistų kandidato liepė valdžiai apskelbti, kad balsavime yra „suktybės“, tačiau dabar paaiškėjo, kad valdžia darė suktybes, kad neįleist socialistų atstovo parlamentan.

Švedijos streikeriai savo ramiu pasielgimu stebi buržuaziją. Sustreikavus spaustuvių darbininkams Švedijos laikraščiai neišeina. Gothenburge strajkeriai padarė didelę demonstraciją, kurioje dalyvava suvirš 20 tūkstančių žmonių, bet kad tame mieste streikeriai laiko viską po savo kontrole, nebuvo jokio susiremimo. Valdžia matydama koks galėtų kilti jai pavojus uždraudė policijai kliudyti streikerius, kuri savo rimtu užsilaikymu neleidžia valdžiai pradėti riaušių.

Koks bus rezultatas streiko, perspet sunku.

Pinigų spēka kaskart labiau naikina spēką žmonių.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Chicagoj išeinantis lenkų socialistiškas dienraštis „Dzien-nik Ludowy“ praneša, kad rugp. 7 d. parengus lietuviams socialistams prakalbas ant kampo 33 ir Morgan gatvių policija užpuolusi ant susirinkusių klausytojų ir daužydama be malonės nekal-tus žmonės buožėmis išvaikė, o kalbėtojus suareštavo. Žveriškumas, kaip plačiai aprašo minėtas laikraštis, pasiekė augščiausį laipsnį.

Lietuviai (?) socialistai susižinoję su anglais ir lenkais socialistais pradėjo kovą su policija. Ir vėl parengė prakalbas toj pačioj vietoj. Policija pasielgė taip pat, kaip ir pirmu kartu, vėl suėmė kalbėtojus, tarpe tų ir pavieto sekretorių Franckel'į. Nuga-benus areštuotus į policijos stotį, pradėjo kalbėt drg. Semoška (lietuvis [?]). Detektyvai tuoj jį nutraukė nuo sakyklos. Pareik-lavo patrolės, bet policija patrolės neatsiuntė ir Franckel'į tuoj paleidusi. Sugrįžus tam atgal prie susirinkusių, policija gražiuoju paprašė kad susirinkusieje pereitų į kitą vietą ir nestabdytų gat-vės judėjimo. Minia susidedanti iš apie 300 žmonių su giesmėmis „Ant barikadų“ ir „Marsalietės“ perejo į liuosą vietą.

McKees Rocks, streikuojančių darbininkų viltis kaslink streiko užibaigimo vėl dingio iš priežasties užstojimo naujos kompanijos valdybos. Šita nauja valdyba atmetė visokius darbininkų su sena valdyba susiderėjimus ir apreiškė, kad jokių darbininkų reikalavimų nepriima.

Po tokio apreiškimo streikeriai sušaukė susirinkimą dėl apkalbėjimo klausimo, ką turi daryti. Kompanijos valdyba vienok savo nusprendimo nemaino.

Rugpiučio 12 dieną tarnaujanti kapitalistams policija be malonės pradėjo kraustyt iš priklausančių kompanijai butų streikuojančių darbininkų rakandus ir gabenti į Niebolawe, kur, kaip rašo laikraščiai, tuoj kilo riaušis.

Chicagoj sustreikavo „Painters and Decorators Union“ darbininkai. Priežastis streiko būtent yra ta, kad unijistai nenori dirbti su neunijistais.

Miestiška valdyba bijosi, kad prie jų neprisidėtų ir dirbanti prie mokyklų statymo darbininkai, kurie solidarizuoja su malioriais.

Fort William miestelyje, Ontario valstybėje, tapo apskelbtas karės stovis. Sustreikavusieje darbininkai 12 d. š. mėnesio susirėmė su specialiska geležinkelio policija ir tame susirėmime 20 ypatų tapo sužeista, o tris tarp tų mirtinai; tarp pažeistųjų yra ir policijos viršininkas.

Miestelio burmistras apskelbė karės stovį ir pakvietė miliciją. Streikeriai skaitliuje 1,000 asmenų atakuoja ir miliciją, nors greičiau gal būt, kad riaušias kelia kapitalistų taruoi, kad suversti kaltę ant streikerių už kraujo praliejimą. Laukiama reguliariškos kariumenės pribusiant.

Didžiausių skriaudą žmonėms daro tas, kas skelbia santaiką su kapitalu.

Republikonų maito tarifas reforma gali buti republikonų ir demokratų partijom mirties bausme.

Valdžia ir įstatai stovi kapitalo pusėje.

Kas tik yra neužganedintas iš šiandieninio surėdymo, kas tik jaučia sunkų kapitalistišką jungą ant savo sprando, kas tik kenčia išnaudojimą ir persekiojimą, tas lai stoja į mūsų eilės ir po kovos vėliava eina prie pergales!

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI.

„Lietuvos“ N33, P. T. Grigaliunas paduoda vėl vieną naują sumanymą, kuris gal praskambės be aido, kaip ir kiti sumanymai, o gal ir visai nesukels jokio garso. Jis įdomus tuom, kad sumanytojas šaukia lietuvius gelbėti Prūsų Lietuvą iš Vokietijos nagų. P. T. Grigaliunas apsvarstęs Lietuvos ir Vokietijos militariškas spėjas prieina prie konkluzijos, kad narės su Vokietija negalima Lietuvai pradėti, todėl ir sako:

„Mēs negalime stoti karan su vokiečiais už Prūsų lietuvius ypač kad jie pats tasyk stotų vokiečių pusėj, bet dėkime pinigų agitacijai, kėlimui iš miego Prūsų lietuvijų. Stokime visi už nykstančią mūsų tautą Prusuose. Lai išnyksta nors gelbėjime prūsų Lietuvos vaidai tarp mūsų! Tegul pasaulis pamato (!) kaip mūsų laikraščiai (!) stoja už visus lietuvius, kaip jiems rūpi mūsų tautos likimas! Reikalams Prūsų lietuvijų aš siunčiu „Lietuvos“ redaktorjon 1 dol. Komtectan tvarkymui Prūsų Lietuvos reikalų aš skiriu: Pirmininku—Šerną; susinešimų sekretoriu—Dr. Rutkauską“.

Oi vargas, vargas, tiems bėdiniams tautininkams, kad neturi ganetinau kardų, šautuvų ir durtuvų, o tai kaip bematai iškerstų vokiečius už tat, kad Prūsų lietuviams neįsteigia lietuviškų mokyklų ir neįkvepia lietuviškos dvasios jaunimui, kad tas pasiliktų lietuviams patrijotais. Tačiau ir tas, vargu, ką pagelbėtų, nes pats Grigaliunas irgi abėjoja, sakydamas, kad lietuviams pakėlus karą prieš vokiečius, Prūsų lietuviai net stotų vokiečių pusėj. Kodėl ne lietuvių savo vientautių? Turbūt dėl to, kad lietuviai—tautininkai nepagėrintų Prūsų lietuviams ekonomiško padėjimo.

Na, tiek to, bile vėl naujas fondas.

„Tėvynės“ N32 p. K. Šnuolis šaukia: «duodite daugiau šviesos!» Ir dėlto reikalauja nuo lietuviškų laikraščių leidėjų išleidimo dienraščio, kuris pakakįsįs skaitymą mylinčių norus. Kaip lengva tas pasakyti, neapsvarčius dienraščio išleidimo sunkumo. Dienraštį, ar laikraštį leisti nepakanka gero noro leidėjų; nors ir tas noras būtų kuodidžiausias, jeigu su tuo leidėju noru nesiharmonizuoja visuomenės norai, tai veltus leidėjų troškimas.

Jeigu mūsų visuomenė savitraščiam leidžia vos šiaip teip gyvatą vilkti, tai dienraščiui užtikrinti gyvenimą vargu norės, nes skaitymą myli labai mažas mūsų visuomenės procentas.

Turėjimas dienraščių, bei gerų raštų, kurie pakakintų skaitymą mylinčių reikalavimus priguli ne nuo ypatų, bet nuo visuomenės. Jeigu ji to nenori, veltus bus ypatų troškimas.

Krasos dežutė.

J. Verksniū. Apie panašius nesusipratimus neverta užimti net «Kovoje» vietos. Juk ir mēs socialistai nevisi esame tobulais žmonėmis ant tiek, kad neapsireikštų pas mūsų egoizmo ydos. Tikimės kad mūsų draugai Shenandoriečiai susipras ir dėl mažmožių nereikalaus pykintis. Jeigu protas neliepia suprasti klaidos, tai koliojimais tik didesnį nesutikimą sukelsi.

J. Matulaitis. Jūsų raštelis netinka, kaipo straipsnis į «Kovą». Permažai «Kovoje» turime vietos. Tą pat žmonės darbininkai gali girdėti prakalbose, o sąjungiečiai tą beabėjo seniai patį suprantą.

Kovon su išnaudojimu ir žveriška prievartą kapitalizmo stoja tik viena politiška ir grynai darbininkiška partija — tarp tautišką socialistų partija.

Socialistiškas surėdymas nėra utopija, vien konsekvencija monijos gyvenimo išsivystimo, arba tolesne tąsa tobulinimosi.

Kodelgi teip yra?

[VAISDELIS IŠ GYVENIMO.]

Karštos ir tvankios vasaros dienos. Kaitra nemaloniai šutino man nugarą prie vasaros sunkių lauko darbų.

Diena iš dienos aš teip dirbu—ir dirbu ne savo naudai... Prakaitas sriovėmis teka iš po kepurės ir savo surumu ėda man kaktą, skruostus ir kaklą; ir visas kunas šunta po prilipusiais, prakaito sušlapintais marškiniais. Baisus nuobalsis kankina ir išsemia paskutines mano spėkas. Šurkštus puslėtas delnas su neatsitiesiančiais pirštais nenubraukia nuo kaktos prakaito.

Teip bedirbdamas manau, argi jau aš niekad nesulauksiu lengvesnių dienų, aš niekad nesulauksiu tos dienelės, kad galėčiau pasilsėti, pasivaikščioti ir atliekamą laiką pašvesti saviems reikalams?

Tiesa, sulaukiau tos geistinos dienos. Po sunkių darbų, atsirado proga išlikti nuo darbo.

Parėjęs namon sėdausi rašyti laišką į Ameriką pas brolij. Surašęs nunešiau krason. Eidamas laukais mačiau dirbančius, prakaito aplietus žmones. Ir aš vakar teip prakaitavau ir rytoj vėl tas pat manęs laukia.

Atvykęs į miestelį prie valsčiaus raštinės, pamačiau sočius žmones be darbo, pavėsyje besėdinčius ir linksmai juokavimais bežaidžiančius. Tai valsčiaus raštininkas su savo žmona ir namiškiais juokavojo iš gulincio raštinės pasienyje ant suolelio girtu «stružo».

«Jiems nieks nerupi»...maščiau eidams atgal. «Jie sau dykauja ir smagauja, papenėti ir aprėdyti darbininko puslėtomis rankoms.

Eidamas pro gražią kleboniją mačiau vaikščiojantį po gražų, pilną kvapsuinių žolynų ir gėlių, darželį, nusipenėjusį kunigėlį, tą patį, kuris aną nedėdienį teip keikė tinginius, kurstytojus-socialistus, kurie reikalauja darbininkams palengvinimų. Ne, tik jis gali nieko neveikti ir valgyti gardžią duonėlę, gėrėtis gamtos grožiu ir naudotis gyvenimo smagumynais; tik jam daleistina gaištuoti ir be naudos leisti tą «brangų laiką», nes jam sunėš pinigų ir visokių gerybių kruvas tikintieji skurdžiai, kad tik negązdintų juos baisenybėmis pragaro ir jo gyventojais.

Ir skaudu man pasidarė matant tas neteisības ir melą į tas nelygybes ir skriaudas. Ir klausimas «kodel gi teip yra» veržte veržėsi iš lūpų. Kodėl vieni žmonės nieko nedirbdami sau laimingai ir smagiai gyvena, o kiti teip sunkiai, per dienas liedami prakaitą, paskendę skurde ir nelaimėse?

Kodėl?...

Kodėl paniekinti ir prakeikti tie, kurie iškelia kitus į garbę ir didybę, kodėl tų iškeltųjų širdis be jausmo ir dėkinystės. Kodėl tų sočių žmonių troškimai atkreipti tik link turtų, o tiems, kas sukrauja tuos turtus, atiduoda tik paniekinimą ir skriaudas?

Kodėl?

Kodėl—čia žmonės vargsta, skursta, kenčia nuoskriaudas, persekiojimus, priespaudas, kančias ir nelaimes—kovoja už savo žmogiškas teises, už teisę gyvenimo, o tie su šaltomis širdimis eina vienu keliu ir prigelbsti skriaudikams, ty-

ronams, nestoja apgynime nuskriaustų ir kankinamų vien tūlėmis juos pagyrdo.

Kodėl? O pasakykite man, kodėl teip yra?

Kodėl minios skriaudžiamųjų prigelbsti skriaudikams ir tyronams skriausti jas, skriausti ir kankinti save. Kodėl akiai klauso ir nuolankiai pildo reikalavimus žmonių, kurių širdis ištuštintos, žmonių su širdimis, kuriose liko niekystė, išdidystė, godumas, piktybė ir melas. Kodėl teip yra?

Kodėl?

Nes tos minios to klausimo nestato sau prieš akis ir nebando atsakymo duoti.

Jonas Širukas.

SKAITLINIU LAUKAS.

APŠVIETIMAS EUROPOJE.

Kokiam karašte ir kaip išsiplėtojęs yra apšvietimas parodo skaitliai lankančiųjų pradinės mokyklas vaikų. Ant kiekvieno 1000 gyventojų vaikų lankančių elementariškas mokyklas pripuola Rusijoje 42; Serbijoje 42; Ruminijoje 50; Italijoje 84; Graikijoje ir Bulgarijoje 96; Ispanijoje 107; Belgijoje 124; Danijoje 132; Austro-Vongrijoje 140; Francūzijoje 143; Švedijoje 146; Vokietijoje 147; Angijoje 150; Holandijoje 160.

Viena augštesnioji mokykla pripuola: Serbijoje ant 131 tūkstančio gyventojų; Rusijoje ant 120 tūkstančių; Bulgarijoje ant 150 tūkst.; Norvegijoje gi viena ant 26 tūkstančių gyventojų.

Vienas universitetas pripuola Rusijoje ant 13 milijonų 500 tūkstančių gyventojų, kuomet kitose valstybėse yra:

Austrijoje	vienas universitetas ant 4 mil. 280 tūkst. gyventojų
Bulgarijoje	„ „ „ 3 „ 750 „ „
Vokietijoje	„ „ „ 2 „ 750 „ „
Šveicarijoje	„ „ „ — „ 475 „ „

Rusijoje ant vieno tūkstančio rekrutų yra 620 analfabetų, t.y. nemokančių rašyti ir skaityti; Ruminijoje 690; Serbijoje 796; Italijoje 307; Graikijoje 300; Austro-Vongrijoje 220; Belgijoje 83; Francūzijoje 40; Holandijoje 21; Angijoje 10; Šveicarijoje 4 ir pusė; Danijoje 2; Švedijoje 0.8; Vokietijoje 0.4.

Iš tos statistikos daug—maž galime spręsti, kad apšvietimas yra geriausia išsiplėtojęs Vokietijoje imant visas jos valstybes sykiu. Neįstabu, kad ir socializmas Vokietijoje apima plačias žmonių minias.

I. Turgenev.

Bereljefas.

Vis, necessitas et libertas*).

Kaulėta su geležiniai šaltu veidu ir atbukusiu žvilgiu senutė eina dideliais žingsniais ir sausa, kaip šakalys, ranka stumia pirm savęs kitą moteriškę.

Ši moteriškė augšto ūgio, plačių pečių, su Herkuleso rankomis, su maža ant jautinio sprando galvuke ir spanga—teipgi stumia nedidele liesą mergaitę.

Tik pas šią pastarąją šviesios su smailiais žvilgiais akis; ji spiriasi, kreipiasi atgal, pakelia laibas, dailias rankas; jos gyvai jautrus veidas išreiškia nekautrumą ir narsą... Ji nenuolanki, ne nori eiti ten, kur ją stumia... bet prievartai turi pasiduoti ir eiti.

K. J. Valys.

Visos šiandieninės respublikos yra respublikomis kapitalistų.

* Prievarta, skurdas ir laisvė.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgo privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

Pottsville, Pa. Jau daug laiko kaip skaitau lietuviškus laikraščius, bet neatitikau niekad, kad kas-nors paršytų ką nors iš ligonbučių, kurgi nemažai randasi lietuvių, ypač Schuylkil paviete, kurs beveik pusiau lietuvių apgyventas, ir kur ligonbučiai nelaimingais mūsų broliais prigrusti. Kietų anglių kasyklose, (arba kaip kiti vadina žmonių skerdyklose) bedirbdami kasdien turi tikėtis mirties o da aršiau sužeidimų. Tarp tų nelaiminguolių ir man patekti prisiėjo.

Sudegintas gazų eksplozijos patekau į ligonbutį. Apjakinatas per ilgą laiką čia tik girdėjau dejavimus ir moteriškus sielvartų šauksmus. Bet da skaudžiau atjaučiau tas nelaimes, kada apgydytas atidariau akis. Ligonbutis prikimštas visai sužeistais darbininkais, daugiausiai lietuviais, lenkais, slavokais ir rusiniais, kurie dirbdami anglių kasyklose liekas visai pažeistais ir įstumtais į nelaimes ir skausmų bedugnes. Ir čia toje skausmų vietoje kasdien girdi tik širdį draskančius dejavimus ir aimanavimus. Atvažiuoja pažeisto vyro moteris su vaikučiais aplankyti, išvysta savo vyrą be rankos, be kojos bei paverstą į nepanašų žmogui, apsilieja ašaroms, suklinka sielvarto balsu ir griuva apalpusi ant nelaimingo krutinės, o vaikučiai, gal instinktyviškai prajausdami kokia nelaimė juos patiko, kimba prie motinos ar tėvo graudžiai šaukdami: «papa!» «papa!» Ten vėl girdisi laužančios rankas moteriškės rauda «kur man dingti, kur pasidėti su mažais vaikeliais! Kas mane priglaus, kas pagelbės nešt vargo našta». Ir žinomas daiktas, kaip nesielvartaus, kaip neraudos, kad sužeistasis vyras palieka savo šeimyną be duonos kąsnio, be aprupinto rytojaus. Ir tas sopulius kenčiantis vyras žiurėdamas į tuos savo mylimuosius, paliktus žmonių malonei, karčioms ašaroms apsilieja, žodžio negalėdamas ištarti. Kad kapitalistui naudingos buvo jo spėkos, jis leido gyventi jam ir jo šeimynai nors ir skurde, bet atėmus jam gyvastį ar sveikatą, jau nieks nesirupina, nieks nepriglaudžia likusių našlaičių. O, kiek aukų šiandieninio nelemto surėdymo!

Apsiejimas ligonbučio aptarnautojų ir gydytojų su ligoniais irgi yra biaurus. Ant tavo sopulių ir gyvasties nebeprisoma. Šiuo tarpu buvo atsiųstas jaunas gydytojas, kuris neturėdamas da praktikos kone į pasintimą ligonių neįvarė su savo žvėrišku apsiejimu. Po trijų dienų gydymo pradėjo ligonius atstatinėt iš ligonbučio, kad toks jo beprotiškas elgimasis nepatiko net ir ligonbučio valdybai, kuri šiek-tiek sušvelnino jo apsiejimus. Kadangi ligonbutis čia tik sužeistais darbininkams reikalingas, tai ir paverstas jis daugiau į kalėjimą, negu gydinyčią. Ir čia tas, kuris atidavė kapitalistams visus savo kruvino triuso vaisius, o galų gale ir sveikatą, turi apart skausmų da ir badą kentėti. Pusryčiams gauna puoduką kavos, permatomą riekutę duonos ir porą

šaukštų kraopinės zupės; pietams «mėsos» šmočiuką, kurio nereikia dalyt į kelis kąšnius, biskį zupės ir vieną bulvę, kuri tankiai da buna supuvus, ir da biskį saldumynų. Žinoma, pusgyviams ir tokio maisto užtenka, bet sveikstantiems arba gydantiems ranką ar koją anaiptol neapstabdo badavimą. Liudnas, sunkus ir nuobodus čia buvimas; kiekvienas laukia skaitydamas dienas ir valandas, kad tik greičiau išsigauti iš tų kančios namų.

Atgavęs matymą ir pamatęs, kad daug lietuvių čia apart ligos ir nuobodumo kankinami, o neturi nė laikraščio pasiskaitymui, atlankarčių mane draugų iš Minersvillės paprašiau, kad atneštų atliekamus laikraščius. Išdalinau juos tarpe ligonių-lietuvių, kiti klausėsi, kad jiems skaičiau. Matomai pamėgo, nes kasdieną dabar jau prašo paskaityti jiems «gazieta». Kaip geistina butų, kad lietuviškų laikraščių leidėjai nors po vieną ekzemplierį paaukautų ligonbučiams. Gal daugelis iš mūsų brolių nelaimės pagauti priprastų skaityti ir suprastų, kas yra jiems reikalingu. Skaitydami suprastų, kad visų nelaimių ir skausmų priežastimi yra kapitalistiškas surėdymas, kad reikia pakeisti tokiu surėdymu, kur darbininko sveikata bus apsaugota ir šeimyna aprupinta, kada ligoniui nerupės ką valgo jo vaikučiai ir moteris pasilikę be jo globos. Aįšvietos ir susipratimo mums reikia, suvienijimo darbininkų spėkų ir kovos už socialistišką surėdymą, kad išsigelbėti iš to baisaus padėjimo, į kurį darbininkai yra įstumti per tuos, kurie suryja jų darbo vaisius.

Ligonis.

Pittston, Pa. Kaip kitur teip ir pas mus darbininkų gyvenimas skurdus. Darbai menkai eina: dirba po 3-4 dienas per savaitę, žmonelės laukia kas-kart geresnių laikų—sako toliaus vis bus geriau, bet tų gerumų sulaukti negali. Vieni kalba, kad socializmui įvykus bus geresni laikai; teisybę jie turi, bet stengtis įvykdyt socializmą nesirupina, o kiti akiai įtikėję į skurdą, pasako: kaip buvo iš pradžios, teip bus ir visados ir apie geresnį gyvenimą visai nemano.

25 d. Liepos L.S.S. 32-ra kuopa parengė prakalbą. Kalbėtojai pribuvo tik du: F. J. Bagočius ir Jonas Jonis, abudu kalbėtojai kalbėjo po du kartu; pirmoj kalboj J. Jonis kalbėjo apie naudingumą unijos, išrodė žmonėms kompanijų blogus pasielgimus su žmonėmis. Potam drg. F. J. Bagočius aiškiai parodė, kaip praeityj didžturčiai apsiėjo su darbininkų luoma, parodė, kad ir dar tas pats atsikartoja. Bagočiui kalbant buvo padaryta kolektą; aukų surinkta \$3.45, kurie tapo sunaudoti uždengimui lėšų to vakaro.

Antroj kalboj J. Jonis ragino rengtis prie balsavimo, nurodė žmonėms reikalingumą balsavimo už socialistų pastatytus kandidatus. Bagočius suteikė informacijas norintiems įstoti į L.S.S. Pasibaigus prakalboms prisirašė 10 naujų narių. Aš varde 32 os kuopos ištariu ačių kalbėtojams ir publikai už gražų užsilaikymą, nes tarpe tiek publikos (buvo prisigrudus svetainė), tik viens nenuorama atsirado.

32-os kuopos narys P. S.

Naugatuck ir Union City, Conn. Vakare rugpiučio 7 d. čionai atsibuvo 40 metų sukaktuvių lietuvių imigracijos į

Jungtines Valstybes, kurį parengė Lietuvių Ukėsu Politiškas Kliubas.

Apvaikščiojime dalyvavo vietinės šv. Jurgio, šv. Petro ir Lietuvos Dukterų draugystės.

Apvaikščiojime apart keletos dainelių, deklamacijų, gėrymų ir šokių nieko įdomesnio nebuvo.

Antrytojaus, nedėlioje, buvo kun. J. Žilinskio (iš So. Boston) prakalba.

Kalbėta apie Lietuvos emigraciją, kada ji prasidėjo ir jos priežastis. Nurodė, kad Amerikos lietuviai turėtų šviestis ir imtis už prekybos arba šiaip rupintis apie geresnį gyvenimą.

Galop skatino aukauti pagal išgalėjimą tautos reikams. Surinkta apie 15 dol., kurie skiriami išleidimui mokslo vadovėlių.

Teipat kliubas žadėjo visą apvaikščiojimo uždarbį (uždarbis nemažas, nes vietiniai karčianninkai sudovanojo apšėčiai alaus) skirti tam pat dalykui t. y. mokslo vadovėliams.

J. Kunas.

Aurora, Ill. 124 kp. nariai L.S.S.A. nutarė per mėnesinį susirinkimą išrast budą, pagal kurį galėtų kaip nors surasti pinigų, kad prigelbėti chicagiečiams perkėlimui «Kovos» spaustuvės. Draugai suaukavo tris knygas, kurios eis ant išlaimejimo; pinigai eis ant viršminėto dalyko. Darbai čionai neperblogiausi, bet atkakusiems iš kitur sunku gauti.

Čion gyvuoja Laisvės Mylėtojų Draugystė ir 124 kp. L. S.S.A.; abidvi pakol ramiai, išlengvo darbuojasi, nes trukdo dabartinioji vasaros šiluma. Ateityj manoma ką nors geresnio įrengti.

Špokas.

Easton, Pa. 17 d. liepos atvažiavus Uršulei Šakytei iš Lietuvos, dėl pasimatimo su draugais pas S. Meškauską susirinko nedidelis būrelis svečių. Besikalbant tapo sumanyta sumest keletą centų politiškiems kaliniams, kurie už plačių vandenių dėl visų gerovės esti kankinami šaltuose, dregnuose kalėjimuose. Tapo sumesta 1 dol. 15 c; nors su ta maža auka skubinamės paremt, kiek palengvint badanjančius.

F. L.

IŠ LIETUVOS

Šįmet Lietuvoje lietuviai apvaikščioja savo teatro triukšmingas sukaktuves. Daug kalbėta ir rašyta apie tą «jubilėjų» ir rodėsi, kad lietuviai pataikys jau tą savo tautiškąjį jubilėjų kitą apvaikščiot ir tuomi «zymiai» prisidėti prie pakėlimo lietuviškos dvasios, tuomtarpu, kaip rašo «Lietuvos Žinios» buvo visai kitaip. Ir štai ką rašo minėtasis laikraštis:

«Šįmet vasarą sukakta 10 metų nuo to laiko, kaip pirmą sykį Lietuvoje buvo pirmas lietuvių teatras. Buvo tatau Palangoje 1899 metais. Svarbus tasai atsiminimas bus apvaikščiojamas keliose vietose Lietuvoje. Tarp kitų vietų bus «bileušas» ir Vilniuje. Kadangi lietuviai nepaprasta tauta,

tai ir apvaikščiojama bus nepaprastai. Pradės nuo amžino atilsio pirmamjam teatrui, o apie jo gyvenimą nepapasakos. Pirmą dieną atlaikys mišias už vėlias tų, kurie dalyvavo pirmamjame spektaklyje ir «bileušo» nesulaukė. Paskui eis «Amerika Pirtyje», pagaliaus koncertas.

Suprantama dar mišios apvaikščiojant atminimą mirusio žmogaus. Bet čia ar mirė lietuvių teatras? Gyvas jisai ir plėtojasi. Ar įrengėjas pirmojo teatro mirė? Sveikas ir tvirtas. Kodėl nori laidoti? Berods, mirė 1—2 dalyvavusieji tuomet Palangoje. Kodėl neminavoti jų mirimo dienų? Ar gi vienas dalyvavusių tebuvo jų gyvenimo užpelnu? Mirusius minavos. O kaip bus su gyvaisiais «artistais»?

Tame komitete, kuris apsvarstinėjo klausimą, kaip apvaikščioti, kunigas buvo priešingas tokiam apvaikščiojimui, bet paskui pamatęs, jog vištgaidžiadausiai inteligentai nori būti davatkiškesniais už davatkas, sutiko...

10 metų teatro praslinko... Kaipgi buvo įtaisytas pirmasis teatras; kaip augo jisai; apie tai negalėjo pasirūpinti: amžiną atsilį velijo užgiedoti...

S. T.

DRAUGAI PASKUBĖKITE!

„Trimitas“ „Laisvosios dvasios Giesmės ir Dainos“, arba Darbininkų ir Revoliucijos dainos, jau spaudoje.

Greitu laiku spaustuvė atlikus darbą pareikalaus nuo mūsų užmokėjimo, o pinigų da nėra.

Išsiuntinėjam arti šimtą kvitarijušų rinkimui prenumeratos, taikindamas darbštesniams draugams. Bet iki šiam laikui, vos tik keletas draugų prisiuotė už save prenumeratas. Kur kiti? Draugai, jei negalite nei patis užsirašyt, nei kitiems parduot, tad nelaikykite sąsivėlius (kvitarijušks) užmetę kur ant lentynų, bet paprašykite savo draugų, už jumis darbštesnių, tegul jie pardavi nėja, o beabėjo greitu laiku bus pageidaujamos pasekmės.

Tad paskubėkite draugai!

Adm. J. Grinius.

KLAIDU ATITAIŠYMAS.

Pereitam «Kovos» numeryje laužant į formas susimaišė statymas ir pabaiga korespondencijos iš Coal Dale pateko ant 523 pusl. 1 kolumnos.

AUKOS.

«Kovos» Fondan.

P. Gillus, J. Šukys, P. Norkus, po 25c.

Vlao 75c.

Antrašai L. S. S. A. Centro Viršininkų.

L. S. S. CENTRO SEKRETORIUS

Aug. Purvis, 218 W. 124-th St., New York, N. Y.

PILD. KOM.

M. M. Rice (Račiūtė), Gen'l Del. New York, N. Y.

J. Kačergius, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

P. Norkus, 25 Van Buren St. Passaic, N. J.

VEIK. KOM. SUSINEŠIMŲ SEKRETORIUS

J. Stasinulevičius, 31 E. Broad St., Hazleton, Pa.

Moksleivių Paskolės Ratelio Finansų Sekretorius.

A. SEDERAVIČIUS,

2849 Dickens St.

Chicago, Ill.

Musu knygos.

Skatykit ir platinkit jas!

- 1 Politiskas minių streikas, pusl. 20
- 2 Kudikių vergija, pusl. 20
- 3 Kovotojų giesmės. 42 revoliucijonieriškos dainos, pusl. 48
- 4 Pričkus Engels; jo gyvenimas ir darbai, pusl. 54
- 5 Moters ir politika, pusl. 50
- 6 Kunigai, bedieviai ir socijaldemokratai, pusl. 30
- 7 Darbininkų priespauda ir jos priežastys; su paveikslais
- 8 Valsybė ir Socijalizmas, puslapių 31
- 9 Žemės Išpažintis, pusl. 56.
- 10 Kaip žmogus ant žemės atsirado, pusl. 40.
- 11 Amerikos Valstiečiai, pusl. 16.
- 95 Krikščionybė ir Socijalizmas, pusl. 74
- 96 Moteris prieš Teisybės ir Logikos Teismą pusl. 21
- 97 Ko mus mokina žvaigždės? Parašė K. Stiklelis, pusl. 32
- 98 Gyvybė (kantata) ir kitos poemos, parašė J. Viskoška, p. 41
- 99 Svajus, tragedija-poema, parašė J. Viskoška, pusl. 135
- 100 Bomba, komedija II akt., parašė Antonov, pusl. 24
- 101 Dilgėlių Žiedai, trys puikios apysakos, pusl. 31
- 102 Mikės valdinių poteriai; labai juokingi, pusl. 14
- 103 Kirpikai arba avelių piemenėliai; juokingos dainelės, p. 16
- 104 Amerikiečių cirkas arba Sorkės, su paveikslais, pusl. 15
- 105 Vienas respublikos karalių, parašė M. Gorky, pusl. 24
- 151 Vyskupas Myriel ir Konvencjonalistas, par. V. Hugo
- 152 Žmogus, Akuraterio apysaka, pusl. 40
- 201 Gaudųs Verksmai, apie Lietuvos vargus, parašė Liepukas
- 301 Ar geras katalikas gali būti socijalistu, pusl. 15
- 302 Senovės šventieji ir dabartiniai bedieviai, pusl. 16
- 306 Klebono karčiama, atsitikimas Šiauliuose, pusl. 16
- 307 K. Marx, jo gyvenimas ir darbai, su jo paveikslu, pusl. 31
- 308 Širdies balsai, 16 Jovaro eilių, pusl. 16
- 308 Emilija Pliateriutė, lenkmečio karžygė, pusl. 15
- 400 Kantėčkos apie peklos kančias, juokingos Liepuko eilės, p. 40
- 406 Baudžiava Lietuvoj, pusl. 76
- 409 Eilės Pr. Vaičiūčio, pusl. 165
- 401 Keistutis, Tragedija 5 aktuose, pusl. 101
- 420 Orleano Mergele, Tragedija, 5 aktuose, pusl. 156
- 513 Kaimiečių kova su ponais, pusl. 60
- 414 Socijalizmas ir darbininkiškasis klausimas, pusl. 40
- 415 Revoliucija, jos prasmė, priežastis ir pamatai, pusl. 43
- 416 Živilė, duktė Karijoto, pusl. 118
- 501 Rosijos caras, monologas, ir politiško turinio eilės, pusl. 15
- 502 Kelionė per Peklą, parašė J. Mauritz, pusl. 32
- 503 Darbininkai ir jų ateitis, pusl. 43
- 504 Kaip aš tapau milijonierium? pusl. 32
- 505 Socijalizmo ABC, pusl. 32
- 506 Paskutinė Banga, parašė Br. Vargšas, pusl. 32
- 602 Baltramiejaus Naksis, istoriška apysaka, pusl. 202
- 601 Raistas, parašė U. Sinclair, geriausia apysaka mūsų laikų, p. 355
- 612 Kaip geriausiai laidot numirėlį? pusl. 29
- 614 Dvyniai vagių, parašė kun. V. Dembskis, su paveikslu, p. 88
- 621 Spėka ia Medega, moksliska knyga, pusl. 380, apdaryta
- 631 Iš ko kyla melai? parašė kun. V. Dembskis, pusl. 175

„Kovos“ administracija

KEMPA
 1100 Broadway Ave.,
 Philadelphia, Pa.
 Prekes priimamos.
 Tel. 6-6-1.

ISZRADIMAS
 ... ir užtikinti plauku.

BRUNDA Co.
 BROOKLYN, N. Y.

Apie apteika
 ... ir užtikinti plauku.

S. Szveda
 Philadelphia.

KATALOGAS
 ... ir užtikinti plauku.

WICHTER'S PAIN-RELIEF
 ... ir užtikinti plauku.

Expelario
 ... ir užtikinti plauku.

WICHTER & CO.
 New York.

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave.,
Philadelphia, Pa.

Prietaio vežimus veselioms, krikštynoms,
pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras
ir teisingas tautietis. Prekes prienamoms.

Keystone Telefonas: East 42-65-A.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir užlaikymui plauku.

Tukstantai pliku žmoniu atgavo puikius plau-
kus, siliaiko silinkima plauku. Duodam rodo dy-
kai per laisla, kaip išgydyt silinkima plauku, pu-
kus, didervines, niežus ir lytiška bruda. Nuoko-
n užtrauk tik 10c. Mesturime daug padėkavoniu
laiku visokių tautyčių. Tuojau rasyk pas mus:

J. M. BRUNDZA Co.

996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

Tik viena aptieka

visoj Philadelphiaj kur galima suskalbēt
lietuviškai ir apturēt teisingus vaistus. Di-
džiausia kraja aptieka D ro Pharmacy J.
Ponoszek, kurioj darbuojas telpi krajavas
aptiekorius S. Jonkus (lietuvis). Čia gavit
visokių lekarstų. Rasit visada daktarą.
2984 RICHMOND ST., PHILAD A.

Bell Phone
Kensington 57-8

S. Szveda

Lietuviškai-Lenkiškas Graborius:
2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį,
kur visus reikalus atlieka prieliskai ir pigiai.

NAUJAS KATALOGAS

kokio nebuvo lietuviškoj kalboj, bus
kožnam prisigyst ant pareikalavimo
kuris prisiųs 10 c. markėms. Tame
kataloge telpa aprašymai, apie Elek-
triškų Krutančių paveikslų mašinas,
magiškas lempas, štukas, visokių ga-
tunų knygas ir tt. Kas nusipirks
naują juokingų dainų knygelę "Dai-
nų Vainikėlis" kurios prekė 25 cent.
tam prisiųsime katalogą dykai. Rei-
kalanjame gerų agentų pardavineji-
mū mus tavory po miestus ir mies-
telius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & Co.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

Su vienu buteliu

Pain Expelerio

Galit askausmu giltine praginti.
Siems vaistams dėl sutepimo negal
joki kiti lygintis. Niekas neduoda
teip greito palengvimo ir pastoven-
čiai skausmuose Romatizmo, Neu-
ralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t.t.
Gaujami visose aptiek. už. 25 ir 50c

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.

Temykit ant Ankerio
ženkle apsaugojimo

Lietuviai, visokiuose reikaluose
remkit savo vertelgas. Reikalui at-
siradus kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiškas Graborius.
2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa.
Telefonas Bell 397 Kensington.

Bell Phone: Frankford 454 D.

George S. O'Connor

4464 RICHMOND ST.
PHILADELPHIA, PA.
PLUMBERIS.

Pertaiso gaza ir sutvarko kitus daiktus
reikalaujandūs taisymo. Telpi intai-
so gazo, garo ir šilto vandens šilumą.

Bell Phone 2477 Keystone 4269 A

ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arielkos, vyno, likie-
rio, vietinių ir iš užsienio. Alus buteliu-
kuose Szmidt'o bravoro. Dirbtuvė mline-
rališkių vandenų.

Kalbam lietuviskai, lenkiškai, ruskai ir angliskai.
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia.

EDWIN M. SIPE

PLUMBERIS ir PEČIŲ INŽINIERIUS

2712 E. Allegheny Ave., Philada.

Mano darbas gali but matomas nau-
joje svetaineje ant E. Allegheny Ave.

'Kovos' AGENTAI

J. RUDMINAS

Kazuno Aptlekoj, Shenandoah, Pa.

J. VISOCKIS

8139 Vincunas Road, Chicago, Ill.

FR. GOLUBICKI

Box 172, Melrose Park, Ill.

J. MATJOŠAITIS

120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

G. A. PAPAUSKY & CO.

1112 S. S. Leavitt St., Chicago, Ill.

MATT SENKUS

46 Knox St., Lewiston, Me.

A. M. RUKAS

72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.

ALEX BASEVIČIUS

3019 Pulasky all, Pittsburg, Pa.

V. K. RAČKAUSKAS

Scranton, Pa.

P. GLAVECKAS

635 W. Lombard St., Baltimore, Md.

J. ŠUKIS

70 W. 25th St. St., Chicago, Ill.

J. PETRIKUS

1514 Ross Ave., Scranton, Pa.

J. M. ŠIMKUS

4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

STEFAN PAPIERNIK

Lenkiškas Bankierius, Laivakorčių agentas ir Publiškas No-
tarijus.

**807 S. Front ir
352 N. 25 St.**

PARDUODA

LAIVAKORTES ANT

VINIŲ LINIJŲ | VISAS PASAULES DALIS. MAINO PINIGUS
IR SIUNCIA | VISAS ŠALIS UZ KURSO KAINAS.

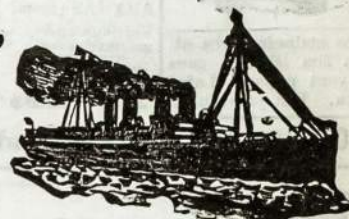
**Kamp. 23. ir Callowhill gatv.
Philadelphia, Pa.**

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka

Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša-
lis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Antrašai Veikiamojo Komiteto.

1-mo Rajono	{ 1) J. A. Šunskis, 22 Diamond St., Union City, Conn.
2) J. S. Pruselaitis, 17 James St., Waterbury, Conn.
2-ro Rajono	{ 3) J. Bulota, 229 S. Green St., Baltimore, Md.
4) S. Mankus, 216 Wharton St., Philadelphia, Pa.
3-čio Rajono	5) J. Baltušis, Box 483 Hazlewood Sta., Pittsburg, Pa.
4-to Rajono	{ 6) P. Norkus, 25 Van-Buren St., Passaic, N. J.
7) J. K. Gilius, 32 Van Buren St., Passaic, N. J.
5-to Rajono	{ 8) J. M. Jasiulevičius, Box 6, Minersville, Pa.
9) Veron. Lietuvnykiutė, Box 596, Minersville, Pa.
10) J. Stasiulevičius, 31 E. Broad St., Hazleton, Pa.
6-to Rajono (Mass. val.)	11) A. Zimontas, 318 W. Broadway, So. Boston, Mass.
7-to Rajono	12) F. Živatkauskas, 110 W. Market St., Scranton, Pa.
8-to Rajono	?

Visuose Sąjungos ir «Kovos» bjznio reikaluose kreipkitės į
«Kovos» administraciją.

Visus pinigus ir «Money Orderius» siųskite sekančiu adresu:

«Kova», 1815 E. Moyamensing Ave, Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. BALTRUSAITIS, Editor

F. J. BAGOCIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World

One year	\$2.00
Six months	1.00
Three months	.50

PRENUMERATA visose dalyse svieto

Vienleis metams	\$2.00
Šešioms mėnesiams	1.00
Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES

One inch once	50c
One inch one month	\$1.00
One inch one year	10.00

All Communications should be addressed

APGARSINIMU KAINOS

Colis syki	50c
Colis per mėnesį	1.00
Colis per metus	10.00

Visokiuose susiėsimuose adresuokit:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Pirkejas atsinešes arba atsiuntęs šita lėkarpą, gaus 10 per cent pigiau. Labai paranku. Visi juos rinkit.

ATKREIPKIT ATYDĄ

ir pirkit visus trunkus geriausioje vyno sankrovoje. Mes turime daugybę UŽSIENINIO IR VIETINIO gerimu.

Degtinė { kvorta nuo 50 centų iki vienam dol. 50 cent galionas nuo 1 dol. 75c. iki penkių dolerių
California Brandy { kvorta 65 centai iki 2-jų dol galionas 2 dol 55c. iki 5 dol.
California Vynas nuo 30 centu iki 1 doleriui 55 c.
ARAKAS [Rum] nuo 75 centu iki dviejų dolerių.
Veselioms perkant, duodam pigiau. Pirkėjams duodame gražias dovanas. Kalbam lietuviš, lenk, ruskai ir kitaip.

B. Z. JESSAR.

1748 Orthodox St.

Frankford

Philadelphia, Pa.

NAUJAS IŠRADIMAS!

SUPAGELBA

Chemijos ir Naujausių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikšiot nudevėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mēs, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujausio išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriškus, teip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatingai, laiškeliu bei per telefoną.

JAN KUKULSKI,

3032 Richmond St.

3005 Frankford Ave.

Bell Phone 45-59 A Kensington,

Bell Phone 45-74 A. A Kensington.

PHILADELPHIA, PA.

Vienatinis Philadelphiaj Letuvis AGENTAS
Lalvakerčių ir Pini-gų Sluntimo į visas Svieto Dalls.

Išdirba daviernastis ir kitus dokumentus.
A. M. STANELIS
306 N. 13th St. TELEPHONE Keystone, Race 2605 PHILADELPHIA, PA.

Frederick D. Felto

SALIUNAS

S.W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

Pavieniai Numeriai "LIETUVOS ŽINIOS" ir "LIETUVOS UKININKAS"

Galima gaut pas K. J. VALIS 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Kaina "L.Ž." ar "L. U." numerio 5c, slunčiant pačia 6c.
Čia pat galima ir užsakyti juos.

Yra tai geriausia UŽEIGA lietuviams.

ARGO

Gloss Starch

PALAIDAS krakmolos pridulka pas štorninką, ir jų su dra- bužiai lieka pilki arba geltoni.

Argo yra geriausias krakmolos visokiems drabužiams—šaltam ar karštam vandenij.

Pamegink baksuka Argo, :: :: tik 5c

J. M. Makurat

Graborjus ir Balsamuotojas
Atlieku viską atakančiai, gerai, greitai ir pigiai
3112 Richmond St., Philadelphia.
Tel.: Keystone 4275 D. east.

Gerai dantis yra neatbutinai reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

Dr. J. I. Halpern

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare. Nedėliomis 9 iki 4 vak.

Telefonai: Bell Kens. 36-18-A Keystone East 42-21-D

JONAS F. BAJ

Lekiškai-Lietuviška Stainė

šiaurinej Philadelphiaj dalyj. Arkliai gatavi kiekvienoj valandoj veselioms, krikė-tynoms, pagrabams ir pasivažinėjimams.
2501 Edgemont St., Phila., Pa.

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St. Philadelphia.

LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kve-penti cigarai, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnai-nas, grina lie-tuviška kalba.

G. W. Kownacki

2372 Orthodox St., Philadelphia, Pa.

Sallunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniski ir užrubežiniai Vynai, Likieriai, Arielkos ir Cigarai. Atsilankykit pas tautietij

Keystone Phone Main 14-28 Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, PA.

Priėmimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M. valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.